

Vlaams
Parlement

ingediend op **1736** (2018-2019) – Nr. 2
13 december 2018 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door Jan Durnez en Steve Vandenberghe

over de beleidsbrief

Onderwijs
2018-2019

Samenstelling van de Commissie voor Onderwijs:

Voorzitter: Kathleen Helsen.

Vaste leden:

Vera Celis, Paul Cordy, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels, Kris Van Dijck;

Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, Kathleen Helsen;

Franc Bogovic, Jo De Ro;

Caroline Gennez, Tine Soens;

Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Peter Persyn, Grete Remen, Willy Segers, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers, Orry Van de Wauwer;

Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;

Katia Segers, Steve Vandenberghe;

Elke Van den Brandt.

Documenten in het dossier:

1736 (2018-2019) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I.	Toelichting door minister Hilde Crevits.....	5
1.	Algemene situering	5
2.	Basisonderwijs.....	5
2.1.	Verder verhogen kleuterparticipatie.....	5
2.2.	Legislatuuroverschrijdend toekomstplan basisonderwijs	5
2.3.	Actieplan begrijpend lezen	6
3.	Secundair onderwijs	6
3.1.	Modernisering van het secundair onderwijs	6
3.2.	Uitwerken toekomstig Se-n-Se-aanbod	7
3.3.	Versterken naamloos leerjaar	7
3.4.	Bijkomende technische uitrusting	7
3.5.	Nieuwe eindtermen	7
4.	Duaal leren	8
5.	STEM	8
6.	Hoger onderwijs.....	8
6.1.	Studieoriëntering en studierendement	8
6.2.	Graduaatsopleidingen.....	9
6.3.	Hervorming lerarenopleiding	9
7.	Volwassenenonderwijs	9
7.1.	Blijvend noodzakelijk.....	9
7.2.	Nieuw Financieringsdecreet	10
7.3.	Uitbouw van de leerloopbaanbegeleiding	10
8.	Deeltijds kunstonderwijs	10
9.	Personeel.....	11
9.1.	Lerarentekort.....	11
9.2.	Cao: koopkracht en loopbaanmaatregelen.....	11
9.3.	Lopende gesprekken	11
10.	Inschrijvingsrecht	11
11.	Zorg.....	12
11.1.	Leerlingenbegeleiding.....	12
11.2.	Onderwijs voor zieke kinderen.....	12
11.3.	Evaluatie en bijsturing van het M-decreet.....	12

12. Scholenbouw	13
12.1. Masterplan Scholenbouw	13
12.2. Huursubsidies	13
13. Realiseren van topkwaliteit: Inspectie 2.0.....	13
14. Conclusie	14
II. Bespreking	15
1. Tussenkomen van de leden	15
1.1. Algemeen	15
1.2. Strategisch doel 1: Talenten van elke lerende ten volle ontwikkelen.....	16
1.3. Strategisch doel 2: Voldoende, deskundig en gemotiveerd onderwijspersoneel garanderen	27
1.4. Strategisch doel 3: Onderwijsinstellingen versterken	28
1.5. Strategisch doel 4: Werk maken van een Masterplan Scholenbouw	30
1.6. Strategisch doel 5: Topkwaliteit realiseren.....	31
1.7. Aandacht voor transversaal beleid.....	31
2. Antwoorden van de minister	31
2.1. Algemeen	31
2.2. Strategisch doel 1: Talenten van elke lerende ten volle ontwikkelen.....	32
2.3. Strategisch doel 2: Voldoende, deskundig en gemotiveerd onderwijspersoneel garanderen	46
2.4. Strategisch doel 3: Onderwijsinstellingen versterken	49
2.5. Strategisch doel 4: Werk maken van een Masterplan Scholenbouw	51
2.6. Strategisch doel 5: Topkwaliteit realiseren.....	51
2.7. Strategisch doel 6: Aandacht voor transversaal beleid	52
3. Replieken en aanvullende antwoorden.....	52
3.1. Aanvullende tussenkomsten van de leden	52
3.2. Antwoorden van de minister.....	54
Gebruikte afkortingen	56

Op 8 en 15 november 2018 besprak de Commissie voor Onderwijs de beleidsbrief Onderwijs 2018-2019.

Op dezelfde bijeenkomsten werden ook het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 15/1) en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1746/1) behandeld.

I. Toelichting door minister Hilde Crevits

1. Algemene situering

Bij de aanvang van haar uiteenzetting wijst minister *Hilde Crevits* erop dat we reeds zijn toegekomen aan de laatste beleidsbrief Onderwijs van deze legislatuur. Ze citeert Albert Einstein: "Veel van de dingen die je kunt tellen, tellen niet. Veel van de dingen die je niet kunt tellen, tellen pas echt.". Dat geldt evenwel niet voor de reeks onderwijsdecreten die deze legislatuur al werden aangenomen. Dat zijn er ondertussen 37 en er zijn nog elf decreten in voorbereiding, stipt de minister aan. Het grote aantal decreten – en daar volgt de minister Einstein dan wel – was bij de aanvang van de legislatuur geen doel op zich, maar toont wel aan dat ons onderwijs op een aantal punten nood had en heeft aan een grondige modernisering, aldus de minister.

De decreten in kwestie werden steeds aangepakt met het nodige draagvlak, de nodige zorg en oog voor kwaliteit. De minister wil vandaag terugblikken, maar ook vooruitkijken. Het werk is immers nog niet af. De minister denkt daarbij onder andere aan het vastleggen van de eindtermen, het regelen van het inschrijvingsrecht, het finaliseren van duaal leren, het afwerken van het kader rond ervaringsgerichte competenties, maatregelen binnen het hoger onderwijs en sowieso ook nog een genummerd onderwijsdecreet (in casu OD XXIX). Daarnaast zijn er ook nog de loopbaangesprekken en de plannen die de sociale partners opmaken rond de noodzakelijke hervorming van het basisonderwijs.

2. Basisonderwijs

2.1. Verder verhogen kleuterparticipatie

De minister gaat ervan uit dat iedereen achter de doelstelling staat dat elk kind vanaf drie jaar naar school zou gaan. Het kleuteronderwijs laat de allerkleinsten immers spelenderwijs proeven van wat leren is en brengt hen ook sociale vaardigheden bij die ze voor de rest van hun leven kunnen gebruiken.

Op het vlak van kleuterparticipatie scoort Vlaanderen erg goed. Maar toch wordt er geprobeerd om de kleuterparticipatie nog te verhogen door het verder uitvoeren van het actieplan, door het thema kwaliteitsvolle kleuterparticipatie in de focus te zetten tijdens de doorlichtingen en door een analyse te maken van het aantal niet-ingeschreven kleuters in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Die aanpak loont ook volgens de minister. Vorig schooljaar steeg het aantal ingeschreven vijfjarigen voor het eerst boven 99 percent. Dat belet evenwel niet dat er verder gezocht wordt hoe ook dat laatste percent naar de kleuterklas gebracht kan worden.

2.2. Legislatuuroverschrijdend toekomstplan basisonderwijs

De minister wijst erop dat het Vlaams regeerakkoord (*Parl.St.* VI.Parl. 2014, nr. 31/1) geen melding maakte van structurele maatregelen voor het basisonderwijs. Maar ondertussen zijn zowel in het parlement als op het werkveld terecht

stemmen opgegaan om wel ingrijpende keuzes te maken, om zo het basisonderwijs te versterken.

In dat verband ontving de minister twee weken geleden van de sociale partners een voorstel voor een legislatuuroverschrijdend toekomstplan voor het basisonderwijs. In dat toekomstplan worden drie sporen uitgezet: de koopkracht van de basisscholen waarborgen; de versterking van de leraar en het lerarenteam (het zogenaamde 'primaire proces'); en de ondersteuning van de directeur en de versterking van de organisatie (het zogenaamde 'secundaire proces').

De minister preciseert dat ze ook al eerder een gesprek had met de sociale partners, waarbij deze haar een plan met bijbehorende budgettaire component ten belope van, afgerond, 1,8 miljard euro hadden bezorgd. In het licht van dat niet haalbare bedrag, heeft de minister hen dan gevraagd om prioriteiten te bepalen. De sociale partners lieten daarop per brief weten dat dit voor hen niet evident was. Ze vroegen bij die gelegenheid ook om hier in het parlement het gesprek te kunnen aangaan over het plan basisonderwijs. Het is aan de commissie om zich over die vraag te buigen.

Zelf heeft de minister overigens niet gewacht om ter zake initiatieven te nemen. Wat de koopkracht betreft, werd structureel 10 miljoen euro werkingsmiddelen toegevoegd bij de kleuterscholen. Voor het huidige schooljaar wordt nog een bijkomende inspanning van 10 miljoen euro gedaan. Daarnaast werd ook een extra budget van 10 miljoen euro vrijgemaakt voor de ondersteuning van de leraar op de klasvloer.

Ook voor het secundaire proces, de ondersteuning van de directeurs basisonderwijs, wordt een structurele verhoging voorzien van 20 miljoen euro. Dat is goed voor een toename met ruim een vijfde van het administratief personeel in het basisonderwijs. Verder wordt ook geprobeerd om de werkdruk van de directeurs te verminderen, door in te grijpen in hun lesopdrachten.

Hoewel er dus wel degelijk al inspanningen geleverd worden, is de minister zich er terdege van bewust dat ook in de komende jaren nog bijkomende inspanningen noodzakelijk zullen zijn.

2.3. Actieplan begrijpend lezen

Vorig jaar rond deze tijd werden we geconfronteerd met de tegenvallende resultaten van het PIRLS-onderzoek, schetst de minister. Daarom heeft zij samen met haar Nederlandse collega een taalraad over begrijpend lezen opgericht. Op het einde van 2018 zal die raad een advies uitbrengen. Op basis van dat advies zal werk worden gemaakt van een actieplan rond begrijpend lezen. Dat zal niet het zoveelste papieren actieplan worden, maar zal concrete impact hebben op het terrein.

3. Secundair onderwijs

3.1. Modernisering van het secundair onderwijs

Er werd deze legislatuur hard gewerkt aan en gedebatteerd over de modernisering van het secundair onderwijs, aldus de minister. De nieuwe structuur staat er ondertussen en de eindtermen voor de eerste graad zitten in een eindfase. Het advies van de Raad van State bij het betreffende voorontwerp van decreet is net binnengekomen, waardoor het ontwerp van decreet geagendeerd zal kunnen worden op de Vlaamse Regering van 9 november 2018. Daarna komt het dossier naar het Vlaams Parlement. Het regelgevend kader en de organisatie ervan werden vorig werkjaar reeds goedgekeurd. Vanaf 1 september 2019 moet de definitieve uitrol ervan starten.

3.2. Uitwerken toekomstig Se-n-Se-aanbod

Met de matrix secundair onderwijs werd het aanbod voor de tweede en derde graad al vastgelegd. De minister zal nu samen met alle betrokken onderwijs- en werkpartners ook het aanbod van opleidingen secundair-na-secundair vastleggen. Die zullen van start gaan vanaf 2025.

3.3. Versterken naamloos leerjaar

Wat het naamloos leerjaar betreft, zou de minister wat sneller willen gaan. Jongeren uit het beroepssecundair onderwijs een succesvolle brug bieden naar het hoger onderwijs kan immers niet wachten tot 2025. Daarom werd reeds een werkgroep gestart die de inhoudelijke afstemming en versterking met het oog op opstart op 1 september 2019 aan het uitwerken is.

De minister geeft nog mee dat er vanuit de universiteiten en hogescholen grote interesse bestaat om te onderzoeken op welke wijze er een duurzame brug gebouwd kan worden tussen het bso en het hoger onderwijs. Zonder eerst een algemeen vormend jaar gevolgd te hebben, zullen jongeren uit het bso straks immers niet meer rechtstreeks studies in het hoger onderwijs (behoudens hbo5) kunnen aanvatten. Het blijft echter wel degelijk de bedoeling om jongeren die fout georiënteerd zijn, of bij wie de zin om verder te studeren pas later komt, de nodige hogeronderwijskansen te geven. Hiervoor zal het – met het oog op hun slaagkansen – nodig zijn om goede bruggen uit te werken. Daarom wordt bekeken hoe het naamloos leerjaar versterkt kan worden. Een bredere programmatie en een andere inhoud lijken hier aangewezen. De minister wijst er nog op dat dit ook deels de zorg van vele technische en beroepsscholen zou kunnen wegnemen over de mate waarin hun zevende (specialisatie)jaar nog aantrekkelijk zal zijn als het toch geen diploma of toegang tot het hoger onderwijs oplevert. Die zorg is ongetwijfeld deels terecht, maar tegelijk kan men ook niet ontkennen dat de hogeronderwijsresultaten van jongeren die een dergelijk zevende jaar gevolgd hebben momenteel verre van schitterend zijn. Bijsturing is wel degelijk nodig, aldus de minister.

3.4. Bijkomende technische uitrusting

Om de scholen met een technisch aanbod te ondersteunen, kent de minister, net als vorig werkjaar, 5 miljoen euro toe om technisch-didactisch materiaal aan te kopen. De evaluatie van de maatregel was immers positief.

3.5. Nieuwe eindtermen

Ook op inhoudelijk vlak zijn er al grote stappen vooruit gezet. Na de goedkeuring van het kaderdecreet Onderwijsdoelen (decreet van 26 januari 2018 tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs, wat onderwijsdoelen betreft, en tot wijziging van de decreten Rechtspositie onderwijspersoneel, *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1346/1), werden ontwikkelcommissies opgestart om in functie van de zestien afgebakende sleutelcompetenties eindtermen voor de A-stroom en de B-stroom te ontwikkelen. In het bijzonder voor de B-stroom is dat een grote stap. Vandaag kennen we daar immers enkel ontwikkelingsdoelen, schetst de minister. Na 54 vergaderingen werd een voorstel geformuleerd waarbij het aantal eindtermen van 688 gereduceerd wordt tot 382 nieuwe eindtermen. 'Less' wil in dezen echter ook 'more' zeggen: de nieuwe eindtermen zijn duidelijker, coherenter en evalueerbaar.

De minister preciseert dat van zodra deze set eindtermen definitief is goedgekeurd de onderwijsverstrekkers hun curriculumdossiers en leerplannen zullen kunnen afwerken, met het oog op de start op 1 september 2019. Ze zijn daar uiteraard al

eerder mee aan de slag gegaan, maar kunnen maar afwerken eens het parlement zijn definitieve goedkeuring gegeven heeft.

4. Duaal leren

De minister stelt vast dat onderwijs vandaag hoog op de agenda staat bij menig bedrijfsleider. De combinatie van economische groei en demografische ontwikkelingen maakt dat de arbeidskrachte steeds meer oploopt, terwijl de economie tegelijk met heel wat technologische ontwikkelingen geconfronteerd wordt. Er is dan ook flink wat interesse voor duaal leren, aldus de spreker. Met het decreet van 30 maart 2018 betreffende het duaal leren en de aanloophase (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1478/3) wil de Vlaamse Regering echter niet alleen inspelen op de evoluties op de arbeidsmarkt, maar ook een interessante leerweg aanbieden voor jongeren in deeltijds onderwijs (in het tso of bso), die graag leren op een ervarings- en praktijkgerichte wijze. Ook voor wat de aanpak van de spijsbelproblematiek betreft, kan duaal leren overigens een nuttig instrument zijn.

Het ontwerp van decreet dat duaal leren vanaf 1 september 2019 ook mogelijk maakt in het buso (ontwerp van decreet betreffende het duaal leren in het buitengewoon onderwijs van opleidingsvormen 3 en 4, *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1696/1), werd op 26 oktober 2018 goedgekeurd in de commissie, en zal binnenkort zijn beslag krijgen in de plenaire vergadering.

Vandaag volgen al bijna 1100 jongeren een duale opleiding in het proefproject Schoolbank op de Werkplek. Dit schooljaar wordt de aanloophase verder uitgewerkt voor jongeren die wel arbeidsbereid, maar nog niet arbeidsrijp zijn. Een communicatiecampagne zal de implementatie in het schooljaar 2019-2020 voorafgaan, kwestie van de daarvoor in aanmerking komende jongeren warm te maken voor de piste van duaal leren, verduidelijkt de minister.

5. STEM

Voor wat betreft STEM, is de minister de mening toegedaan dat het gevoerde beleid vruchten begint af te werpen. Nog nooit kozen er in Vlaanderen zo veel jongeren voor een STEM-opleiding in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. In het schooljaar 2017-2018 waren er dat 55.057 tegenover 53.806 in het schooljaar 2010-2011. Ook in het hoger onderwijs kiezen meer studenten voor techniek en wetenschappen. Aan de universiteit is overigens al meer dan één op vier van de nieuwe STEM-studenten een vrouw. Steeds meer meisjes vinden dus de weg naar een STEM-opleiding.

Maar het werk is uiteraard niet af, benadrukt de minister. Samen met minister Philippe Muyters versterkt ze daarom de regie van het STEM-beleid om nog meer effectiviteit in de maatregelen te brengen. Er wordt ook een ambitieuze strategie voor de STEM-academies uitgewerkt. En binnen Onderwijs wordt er werk gemaakt van kwaliteitsvolle STEM-didactieken voor het secundair onderwijs. Er is ook verdere ondersteuning voor de STEM-didactiek voor het basisonderwijs en innovatieve STEM-projecten voor tso en bso in samenwerking met de regionale technologische centra. Aan het STEM-platform is gevraagd om een nieuwe STEM-strategie voor de periode na 2020 voor te bereiden.

6. Hoger onderwijs

6.1. Studieoriëntering en studierendement

Op het vlak van het hoger onderwijs werden volgens de minister deze legislatuur grote stappen vooruit gezet, onder andere op vlak van studieoriëntering en het verhogen van de slaagkansen van de studenten. Naast Columbus en de verplichte

niet-bindende toelatingsproeven voor de lerarenopleidingen, de opleidingen burgerlijk ingenieur en ingenieur-architect zal vanaf volgend academiejaar een verplichte niet-bindende toelatingsproef diergeneeskunde ingevoerd worden.

Zoals in het regeerakkoord is bepaald, zullen deze toelatingsproeven verder veralgemeend worden. In het kader daarvan vindt minister Hilde Crevits een grondige evaluatie van de verplichte deelname belangrijk om na te gaan of de geleverde inspanningen het beoogde doel bereiken. De lopende evaluatie van de verplichte niet-bindende toelatingsproef bij de lerarenopleiding wordt gebruikt voor de verdere uitbreiding naar de andere bacheloropleidingen. Samen met de VLUHR zal de minister tegen het paasreces een schema opmaken voor deze noodzakelijke uitbreiding. Ze hoopt dat de eensgezindheid die hierover momenteel bestaat, behouden kan blijven.

De minister wil dat elke leerling met talent de kans krijgt zich zo goed mogelijk voor te bereiden op het examen arts/tandarts. Daarom ondersteunt ze het uitwerken van een gratis toegang tot het wetenschappelijk begeleide elektronische oefen-, toets- en inspiratieplatform usolvit.be voor alle deelnemers aan de examens.

Eens gestart aan een opleiding is het natuurlijk ook belangrijk zicht te krijgen op de studievoortgang en het studierendement. Dit jaar zal hierover een monitoring-rapport verschijnen. Hierin zullen de effecten van de maatregelen die de hogescholen en universiteiten namen op het vlak van studievoortgang in kaart gebracht worden.

6.2. Graduaatsopleidingen

Vanaf het academiejaar 2019-2020 worden de graduaatsopleidingen aan de hogescholen een derde toegangspoort tot het hoger onderwijs. De minister zal op 9 november 2018 de eerste drie omvormingsdossiers aan de Vlaamse Regering voorleggen. Later dit jaar zullen er allicht nog heel wat volgen.

6.3. Hervorming lerarenopleiding

Ook de hervorming van de lerarenopleiding is in volle uitrol. Tegen 15 oktober 2018 moesten de hogescholen en universiteiten hun dossiers 'toetsen nieuwe opleidingen' voor de educatieve graduaatsopleidingen en educatieve masters indienen bij de NVAO. Het gaat over 58 dossiers, met als doel te starten in het academiejaar 2019-2020. Voor de professionele bacheloropleiding voor het secundair onderwijs werd 'Nederlands-niet thuistaal' opgenomen op de lijst van onderwijsvakken vanaf academiejaar 2019-2020. In het kader van de versterking van de lerarenopleidingen sloot de minister vorig jaar beheersovereenkomsten af met VLIR en VLHORA. Deze worden nu uitgevoerd.

De thema's die specifiek als aandachtspunten zijn opgenomen in het regeerakkoord en het betreffende ontwerp van decreet, met name vakinhoud, vakdidactiek, klasmanagement, diversiteit en grootstedelijke context en taalsensitief lesgeven, lopen als een rode draad door de voorgestelde acties.

7. Volwassenenonderwijs

7.1. Blijvend noodzakelijk

Tot genoegen van de minister groeit en bloeit het Vlaamse volwassenenonderwijs. Vandaag telt het al meer dan 300.000 cursisten en meer dan 9000 personeelsleden. Nederlands als tweede taal tekent sinds 2010 een stijging op van 28 percent, het tweedekansonderwijs van maar liefst 46 percent. Er zit echter ook een keerzijde aan de medaille, aangezien we tegelijk vaststellen dat één op vijf Vlaamse

volwassenen, of meer dan 600.000 Vlamingen, nog steeds moeite heeft met taal, rekenen, ICT of multimedia, aldus de minister. Een sterk en veerkrachtig volwassenenonderwijs is dan ook van levensgroot belang.

7.2. Nieuw Financieringsdecreet

Mee om die reden keurde het Vlaams Parlement op 7 maart 2018 het nieuwe Financieringsdecreet van het volwassenenonderwijs goed (decreet van 16 maart 2018 tot wijziging van de rechtspositie van het personeel van de centra voor volwassenenonderwijs en tot wijziging van het financieringsluik van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1444/3)). Dit zal ingaan op 1 september 2019. Samen met de wijzigingen in het landschap en personeelsmaatregelen die meer flexibiliteit toelaten, vormt dit het sluitstuk van de hervorming van de sector.

In het nieuwe financieringsmechanisme wordt de focus gelegd op de meest kwetsbare cursisten. Waar de centra tot op vandaag voor elke cursist ongeveer evenveel financiering kregen, zal de financiering vanaf 1 september 2019 gebeuren op basis van centrumkenmerken, opleidingskenmerken en cursistenkenmerken. Bovendien worden de middelen voor NT2 en voor de CBE open end. Elke cursist zal met andere woorden ook extra middelen opleveren. Bovendien zullen centra een kwalificatiebonus ontvangen voor elke cursist die de meet haalt. Zo wordt levenslang leren gestimuleerd, ongekwalificeerde uitstroom tegengegaan en worden cursisten versterkt op weg naar een vervolgopleiding of de arbeidsmarkt.

7.3. Uitbouw van de leerloopbaanbegeleiding

Daarmee zijn uiteraard nog niet alle uitdagingen in het volwassenenonderwijs aangepakt. Minister Hilde Crevits denkt daarbij bijvoorbeeld aan het terrein van de leerloopbaanbegeleiding. Haar administratie heeft op dit terrein een mooi Europees project getrokken, GOAL, waarmee men de leerloopbaan van kwetsbare doelgroepen beter wil begeleiden. Ze engageert zich dan ook voluit om het onderzoek op te starten over hoe dit structureel kan worden uitgebouwd in Vlaanderen.

8. Deeltijds kunstonderwijs

Op 1 september 2018 trad – na 28 jaar – het nieuwe decreet op het deeltijds kunstonderwijs (decreet van 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs, *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1439/5) eindelijk in werking.

Diverse factoren, zoals het verlagen van de instapleeftijd van 8 naar 6 jaar voor de domeinen muziek en woordkunst-drama en de nieuwe opleidingen en vestigingsplaatsen dicht bij de deur zorgen ervoor dat de academies in volle expansie zijn, stelt de minister, en illustreert dit aan de hand van enkele cijfers. Er werden negen nieuwe domeinen opgericht en er zijn 819 nieuwe structuuronderdelen opgestart. Ook kende de minister 328 keer de onderwijsbevoegdheid toe. Deze spectaculaire cijfers tonen aan dat de dko-academies voluit de kaart van de vernieuwing trekken. Bij de nieuwe onderwijsbevoegdheden zitten onder andere klassieke dans, keramiek, kleinkunst, folk- en wereldmuziek. Er zijn daarenboven ook een 125-tal vestigingsplaatsen bijgekomen. Hierdoor kunnen leerlingen veel dichterbij huis naar de academie. Dat werkt op zijn beurt socialiserend, waardoor meer jongeren dan vroeger hun weg vinden naar de academies.

Veranderingen leiden uiteraard ook soms tot onzekerheid, tot vragen en soms ook tot problemen. De periode tussen de goedkeuring van de nieuwe regelgeving in het parlement en de implementatie ervan was wat kort voor de academies. Toch hebben zij hier schitterend werk geleverd, mede dankzij de Vlaamse onderwijsadministratie, beklemtoont de minister. De administratie is overigens ook

zeer pragmatisch omgegaan met eventuele problemen. Zo werden bijvoorbeeld onder bepaalde voorwaarden nog programmatieaanvragen toegelaten die pas na de deadline van 15 mei 2018 ontvangen werden.

9. Personeel

9.1. Lerarentekort

De minister benadrukt dat sterk onderwijs staat of valt met sterk onderwijs-personeel. Het lerarentekort is een actueel thema. De minister sprak ook met haar Nederlandse collega af om een gezamenlijke werkgroep op te richten met als doel uitwisseling van kennis en kunde op dit terrein.

9.2. Cao: koopkracht en loopbaanmaatregelen

Er is samen met de sociale partners een sterke cao afgesloten, die een antwoord biedt voor een aantal tekorten, schetst de minister. Naast 108 miljoen euro voor koopkrachtverhoging, omvat de cao ook voor bijna 56 miljoen euro aan loopbaanmaatregelen die een job in onderwijs duurzaam moeten versterken en aantrekkelijker maken, maatregelen voor startende leraren, een stabielere loopbaan, meer werkzekerheid, de oprichting van lerarenplatforms, verplichte en verbeterde aanvangsbegeleiding in combinatie met het inkorten van de periode om TADD te worden, een vereenvoudiging van de procedure van de vaste benoeming enzovoort.

De ondertekende cao's gaan respectievelijk in op 1 september 2018 en op 1 september 2019. Ze worden nu verder omgezet in nieuwe regelgeving.

Ook voor de professionalisering van schoolleiders worden extra middelen uitgetrokken en starten er dit schooljaar initiatieven rond de versterking van de directeur als poortwachter voor planlast.

9.3. Lopende gesprekken

Vertrekkende van de resultaten van het tijdsbestedingsonderzoek wordt er samen met de sociale partners volop onderzocht of er wijzigingen aan de opdracht van de leerkracht nodig zijn. Ook de herziening van de evaluatieprocedure wordt overigens besproken. Aangezien er zich hier soms problemen stellen, worden er gesprekken over gevoerd.

10. Inschrijvingsrecht

Over het inschrijvingsrecht is al veel gezegd en geschreven, ook door leden van deze commissie, schetst de minister. Ouders die kamperen aan de schoolpoort is een problematiek die iedereen raakt. Op 7 september 2018 bereikte de Vlaamse Regering een akkoord over het inschrijvingsrecht, dat verder tot een decretaal initiatief is uitgewerkt door enkele volksvertegenwoordigers van de meerderheid (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1747/1, voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs, wat het inschrijvingsrecht betreft). Het voorstel van decreet werd door de parlementsvoorzitter voor advies overgemaakt aan de Raad van State en de Vlor.

Het zal alleszins een gezamenlijke inspanning vergen om deze regelgeving tijdig goedgekeurd te krijgen en de scholen de nodige ondersteuning te bieden. Van die ondersteuning voor de scholen wil de minister volop werk maken. Ook de nodige budgetten worden uitgetrokken en er is een overleg gepland met alle betrokkenen. De minister gaat hier inhoudelijk niet verder op in, omdat ze de in het voorstel van decreet vervatte regeling genoegzaam bekend acht bij de commissieleden.

Er zal ook een communicatiecampagne komen om de scholen te ondersteunen bij het digitaal aanmelden. Hiervoor wordt in de nodige financiële middelen voorzien. Volgend schooljaar wordt volgens de minister in dat verband een overgangsjaar.

11. Zorg

11.1. Leerlingenbegeleiding

Het decreet Leerlingenbegeleiding (decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1498/3)), trad in werking op 1 september 2018. De rol- en taakverdeling van de school, het CLB en de pedagogische begeleidingsdiensten zijn hiermee verduidelijkt. De minister verwacht van alle scholen dat ze een beleid inzake leerlingenbegeleiding opmaken en een leerlingenbegeleider/zorgcoördinator aanduiden. In combinatie met de bijsturingen aan het M-decreet, moet dit leiden tot een goede ondersteuning van elke leerling.

Ze benadrukt dat de CLB's naar aanleiding van dit decreet 88 bijkomende omkaderingsgewichten hebben ontvangen, waarmee ze ondertussen 91 vte extra hebben aangesteld. Vooral in Brussel en Antwerpen zijn er veel personeelsleden bijgekomen. Maar ook de centra in Halle, Vilvoorde en Leuven hebben drie à vier vte extra kunnen aanwerven.

11.2. Onderwijs voor zieke kinderen

Alle leerlingen, ook zieke kleuters en leerlingen, hebben recht op onderwijs. Genezen staat op de eerste plaats, maar weten dat je geen leerachterstand opbouwt en de band met de thuisschool bewaard blijft, draagt bij tot een goed herstel. Daarom versterkt de minister het onderwijs aan zieke kinderen.

Er wordt in 800.000 euro voorzien om in het schooljaar 2019-2020 een groter aanbod ziekenhuisscholen in medische voorzieningen op te starten. Tevens wordt er 180.000 euro uitgetrokken voor de uitbreiding van TOAH naar de kleinste kleuters. En tot slot is men zich ook volop aan het voorbereiden op de uitbreiding van het aantal kinderpsychiatrische bedden, ten gevolge van de reconversieoefening van minister Jo Vandeuren. Hiertoe wordt de norm verlaagd van vijftien naar negen bedden.

11.3. Evaluatie en bijsturing van het M-decreet

Het M-decreet werd op een aantal belangrijke aspecten bijgestuurd. Voor kinderen die ingeschreven zijn in het buitengewoon onderwijs type basisaanbod is het verslag van beperkte duur van twee jaar geschrapt. Ze kunnen rechtstreeks een beroep doen op ondersteuning van het ondersteuningsnetwerk zonder dat ze hiervoor eerst negen maanden in het buitengewoon onderwijs hebben verbleven.

De noodzaak van een medische diagnose verdwijnt om ondersteuning te krijgen in het gewoon onderwijs. Niet langer het beschikken over het juiste document telt: de zorg en de leernood van de leerling staan nu centraal, benadrukt de minister.

Om de administratieve last te beperken, wordt er gewerkt met een databank met toegangs-, lees-, schrijf- en printrechten, waar relevante gegevens van leerlingen op een efficiënte manier verzameld worden. Hierbij zijn respect voor de privacy en zorgvuldig omgaan met informatie en toegangsrechten belangrijke elementen. Vlotte toegang voor alle betrokkenen kan veel planlast voorkomen.

Voor de volgende vijf jaar werd de ondergrens voor de omkadering van de ondersteuningsnetwerken bepaald op basis van de telling van 1 februari 2018. Deze

oefening wordt jaarlijks gemonitord en na vijf jaar zal een evaluatie bepalen of er moet worden bijgestuurd. Tegelijk wordt gecontroleerd of de middelen binnen de ondersteuningsnetwerken gebruikt worden waarvoor ze voorzien zijn en maximaal in de klas worden ingezet.

Voor leerlingen met een auditieve, motorische, visuele of mentale beperking wordt in een open-endfinanciering voorzien. Voor de problemen die daar initieel rond bestonden is ondertussen een oplossing gevonden, maar dat is niet zonder slag of stoot gegaan.

Bij de invoering van het ondersteuningsmodel vroeg het parlement een evaluatie in 2019. Een commissie met experts werkt aan een rapport dat klaar zal zijn in de eerste helft van 2019. Het is goed om vast te stellen dat de start van het tweede schooljaar aanzienlijk rustiger is verlopen, merkt de minister op.

12. Scholenbouw

12.1. Masterplan Scholenbouw

Voor wat scholenbouw betreft, verwijst de minister naar haar toelichting bij de uitgavenbegroting voor 2019.

Wel wijst ze er nog op dat het Masterplan Scholenbouw met zijn vijf strategische doelstellingen ook voor het schooljaar 2018-2019 de leidraad bij uitstek blijft. In de begroting 2019 is daarvan de logische financiële vertaling te vinden. De minister blijft dus onverminderd sterk inzetten op de inhaalbeweging scholenbouw die ze deze legislatuur opgestart heeft. De budgetten die daarvoor worden uitgetrokken, liggen historisch hoog.

12.2. Huursubsidies

Minister Hilde Crevits geeft verder ook nog mee dat de raad van bestuur van AGION net voor de herfstvakantie nog achttien nieuwe dossiers in het kader van de tweede oproep huursubsidies heeft goedgekeurd. Deze achttien scholen kunnen daardoor hun schoolgebouwen grondig vernieuwen en/of uitbreiden. In juni 2018 kregen reeds 59 scholen huursubsidies, maar wegens het grote succes komen daar nu dus nog eens achttien scholen bij. Deze achttien nieuwe projecten komen 3250 leerlingen ten goede. In totaal gaat het hier om een investeringsbudget in nieuwe schoolinfrastructuur van bijna 25 miljoen euro. Hoewel het systeem van huursubsidies reeds onder de vorige legislatuur bestond, heeft de minister het uitgebreid tot buiten de initieel tamelijk beperkte groep van gemeenten die ervoor in aanmerking kwamen. Tevens heeft zij het instrument gepopulariseerd als extra pijler om tot meer schoolinfrastructuur te komen.

Voor wie de vorderingen op het gebied van scholenbouw van naderbij wil volgen, verwijst de minister naar de interactieve kaart scholenbouw die terug te vinden is op de website van AGION. Deze kaart toont voor het eerst alle investeringen in scholenbouw in elke Vlaamse gemeente en in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor alle onderwijsnetten samen voor de periode van 1 januari 2015 tot 30 juni 2018. Het is de bedoeling om deze kaart goed bij te houden.

13. Realiseren van topkwaliteit: Inspectie 2.0

Met het decreet Inspectie 2.0 (decreet van 23 maart 2018 betreffende onderwijsinspectie 2.0) hanteert de inspectie een nieuwe aanpak. Scholen zullen onder meer vaker bezoek krijgen van de inspectie, waarbij er gefocust wordt op de algemene onderwijskwaliteit van de school, eerder dan op de aparte vakken, schetst de minister.

Het voorbije schooljaar vonden er op die nieuwe basis reeds proefdoorlichtingen plaats, evenwel zonder juridische consequenties. Dat was een manier voor het onderwijsveld, de pedagogische begeleidingsdiensten en de inspecteurs zelf om er volledig vertrouwd mee te raken. Vanaf dit schooljaar treedt Inspectie 2.0 ten volle in werking. De doorlichtingen op basis van dit nieuwe kader hebben vanaf nu wel degelijk juridische consequenties.

De onderwijsinspectie ontwikkelde naast het referentiekader voor onderwijskwaliteit ook een referentiekader voor CLB-kwaliteit en een referentiekader voor internaatskwaliteit. Daarnaast zal ze ook nog een referentiekader voor de NAFT-trajecten en een referentiekader voor de ondersteuningsnetwerken ontwikkelen. Ook daar moet er immers coherent en kwaliteitsvol gewerkt worden.

In het voorjaar hoopt de minister ook de rapporten van de commissie-Monard te mogen ontvangen, in het kader van de evaluatie van de pedagogische begeleidingsdiensten en de permanente ondersteuningscellen.

14. Conclusie

De afgelopen jaren heeft de minister er in haar beleid naar gestreefd om het motto van de Olympische Spelen – ‘sneller, hoger, sterker’ – uit te dragen. ‘Sterker’ wanneer het gaat over geven van meer autonomie aan de scholen, het inhoudelijk versterken van het aanbod binnen elk onderwijsniveau en het geven van financiële incentives.

‘Hoger’ wanneer het gaat over de zo druk besproken ‘lat’. De lat in ons onderwijs ligt hoog, maar ze moet nog hoger, in de zin dat we een gezonde ambitie moeten koesteren voor elk kind. Dat kan ook een medicijn zijn tegen het afhaken op school. Hoe kan men immers van kinderen verwachten dat ze gemotiveerd zouden zijn om naar school te gaan, als men tegelijk niets verwacht van die kinderen?

Minister Hilde Crevits is ervan overtuigd dat elke leerling baat heeft bij een ambitieus niveau. Hogere verwachtingen geven de leerlingen vaak vleugels om beter te presteren. Daarnaast moeten de leerlingen die meer uitdaging nodig hebben, die ook effectief krijgen.

‘Sneller’ lijkt misschien een vreemde term om te hanteren binnen onderwijs. Toch heeft de minister gemerkt dat onderwijs een logge, maar standvastige, vloot is. Hieraan is mee de tot op vandaag bestaande hoge kwaliteit van ons onderwijs te danken. Dat belet echter niet dat ze ook gemerkt heeft dat sommige zaken eenvoudiger en vlugger konden.

De minister denkt hierbij onder andere aan de automatisering van de toekenning van studietoelagen, waardoor grote groepen mensen al tegen 1 september – de dure periode voor mensen met schoolgaande kinderen – de studietoelage uitgekeerd krijgen. Ook kan hier gedacht worden aan een aantal planlastverminderingen die gerealiseerd werden in het kader van de operatie Tarra. In het verlengde daarvan staan trouwens nog een aantal belangrijke stappen op stapel. De minister denkt daarbij met name aan het grondig herdenken van de codes en de manier waarop daarmee momenteel wordt gewerkt. Op die manier kunnen potentieel miljoenen door de scholen uit te voeren registraties worden uitgespaard. Zo kan bijvoorbeeld het systeem voor de registratie van de aanwezigheid van kleuters fel vergemakkelijkt worden door enkel nog de afwezigheden te registreren. Dat ander perspectief brengt meteen een aanzienlijke planlastverlaging met zich. Met het oog op die vereenvoudiging van rapportering is er een grondige screening gebeurd van de manier waarop de scholen nu werken. De finale bedoeling hiervan is om tot flink wat minder verplichte rapporteringen te komen voor de scholen dan op vandaag het geval is.

Tegelijk wil de minister ook een oproep doen naar het onderwijs zelf. De scholen zelf kunnen immers al een groot verschil maken. Bij haar vele plaatsbezoeken aan scholen heeft ze immense verschillen kunnen vaststellen in de wijze waarop scholen hun eigen administratie en organisatie regelen. Als maatschappij zijn we dus heel zeker gebaat met ervaren 'kapiteins', waarmee ze de schoolteams, directies en schoolbesturen bedoelt. Deze moeten ervaren zijn, in de zin dat ze de vloot van koers moeten durven veranderen als de opvarenden hier beter van worden.

Hoewel er de voorbije jaren ontzettend veel werk verzet is, is de minister zich er ten volle van bewust dat er nog een heel pak uitdagingen zijn. Dat belet niet dat ze er wel degelijk van overtuigd is dat ze jaar na jaar mee het verschil gemaakt heeft om het Vlaamse onderwijs kwalitatief sterk te houden.

II. Bespreking

1. Tussenkomen van de leden

1.1. Algemeen

In de managementsamenvatting staat volgens *Jos De Meyer* een passage die het belang van het schooljaar 2017-2018 onderstreept: "Het schooljaar 2017-2018 vormde een sleuteljaar in deze legislatuur. In zowat alle onderwijsniveaus werden belangrijke decreten goedgekeurd in het Vlaams Parlement: de modernisering van het secundair onderwijs, het kaderdecreet over de eindtermen, het nieuwe duaal leren, het financieringssysteem van het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, de leerlingenbegeleiding, de lerarenopleiding, de graduaatsopleidingen, inspectie 2.0, kwaliteitszorg hoger onderwijs, de bijsturingen van het M-decreet enzovoort. Elk van deze onderwijsdecreten is het eindresultaat van een lange weg van grondig overleg met het veld, doorgedreven onderhandelingen en nauwgezet decreetgevend werk. (...) Het doel van elk van deze decreten blijft het best mogelijke onderwijs aan te bieden aan elke leerling op basis van zijn of haar mogelijkheden, talenten en interesses."

Hoe essentieel het vorige werk ook was, het is volgens het lid opvallend dat de voorliggende beleidsbrief eveneens een grote ambitie toont om op een aantal vlakken nog belangrijke stappen vooruit te zetten. Zijn fractie is graag bereid om daar aan mee te werken.

De minister stelt in de beleidsbrief dat schoolbesturen tijdig moeten communiceren over de toekomstige vorm en organisatie van het vernieuwd secundair onderwijs. Ook over de eindtermen, de vernieuwde werking van CLB's en leerlingenbegeleiding en het lerarenberoep is volgens *Jo De Ro* een communicatiecampagne nuttig. Over duaal leren staat communicatie bij de plannen en ook over het Inschrijvingsdecreet wordt gezegd dat communicatie nodig is, zeker in de gemeenten waar digitaal wordt aangemeld.

Het is volgens *Jo De Ro* heel goed dat in een jaar dat er veel nieuwe regelgeving van kracht wordt door de Vlaamse overheid wordt gecommuniceerd. Dat voorkomt dat vanuit verschillende informatiebronnen op een verschillende manier naar het thema wordt gekeken en zorgt ervoor dat leerlingen, ouders en leerkrachten van een neutrale bron informatie ontvangen.

De budgetten voor onderwijscommunicatie blijven wel ongewijzigd. Dat staat volgens het lid haaks op de ambitie om veel te communiceren.

Het is de laatste beleidsbrief van de regeerperiode. *Caroline Gennez* is dan ook niet verwonderd dat er niet veel nieuw in staat. Het gaat veelal om uitvoering van het beslist beleid.

Kathleen Krekels wijst op een aantal belangrijke aandachtspunten: planlast, basis-onderwijs, ondersteuningsmodellen, M-decreet en de evaluatie van de pedagogische begeleiding.

1.2. Strategisch doel 1: Talenten van elke lerende ten volle ontwikkelen

1.2.1. *Alle kinderen stevige fundamenten geven door een sterk basisonderwijs*

Jos De Meyer schetst dat de minister reeds heeft gewezen op de rondetafel-gesprekken met de sociale partners die in het kader van het toekomstplan voor het basisonderwijs plaatsvonden over een visie voor het basisonderwijs, de basis-financiering, de beleidskracht, de leraar en het schoolteam.

Het lid onderstreept de doelstelling van de minister: "We willen de kleinschaligheid en nabijheid van het basisonderwijs blijven behouden.", een pleidooi dat hij ook al heeft gehouden.

De spreker verwijst ook naar de volgende passage uit de beleidsbrief: "Er is een langetermijnperspectief nodig voor het basisonderwijs. Ik verwacht dan ook dat de sociale partners een voorstel formuleren voor een legislatuuroverschrijdend toekomstplan voor het basisonderwijs."

Volgens *Jos De Meyer* heeft iedereen de morele plicht om aan een toekomstplan te werken en stappen vooruit te zetten. De dromen van sommigen zijn gekend, stipt het lid aan, maar hij vraagt zich af of morgen 1,8 miljard euro vrijmaken voor het basisonderwijs realistisch is.

Anderzijds weet iedereen dat er grote noden en behoeften zijn. Het is volgens de spreker wenselijk dat de sociale partners, daar eventueel bij geholpen door het parlement, effectief wijzen op de prioriteiten die op korte termijn aangepakt moeten worden. Daarnaast is het fundamenteel dat er een langetermijnperspectief is, waaraan zijn fractie sterk wil meewerken.

Jo De Ro gaat in op kleuterparticipatie. Het lid vraagt of de rapportage die de scholen ontvangen via 'Mijn Onderwijs' tot op kindniveau is en of er benchmarkings gemaakt zijn. Dat zou scholen in staat stellen om in te schatten of hun kinderen meer of minder aanwezig zijn dan in vergelijkbare omstandigheden in andere scholen.

Over de projecten differentiatie vraagt de spreker wanneer de rapportering beschikbaar zal zijn.

De format voor het getuigschrift basisonderwijs wordt gemaakt. Wanneer zal die beschikbaar zijn?

Caroline Gennez verwijst naar de projecten differentiatie en de vermelde wetenschappelijke opvolging, bijvoorbeeld over het meten bij de leerlingen van de resultaten van de inzet van vakleerkrachten. Hoe wordt dat gemeten, wie doet dat en wat is de timing? Is het de bedoeling om dit nog deze regeerperiode af te ronden?

De spreker gaat nog in op de publicatie van het onderzoek van professor Michel Vandenbroeck 'De staat van het kind – Het kind van de staat. Naar een pedagogiek van de voorschoolse voorzieningen'. Dit boek is volgens *Caroline Gennez* een pleidooi om ook in Vlaanderen te schrijven aan een nieuw en geïntegreerd curriculum voor 0- tot 6-jarigen. Het is de bezorgdheid van de spreker dat de tussenschotten tussen welzijn en onderwijs heel strikt zijn, met een andere regelgeving en financiering voor de opvang van jonge kinderen in de crèche en peuters en kleuters in het onderwijs. Zeker in het kleuteronderwijs wordt zorg steeds belangrijker, stipt ze aan. De aanbevelingen van de UGent komen in sterke mate overeen met

de voorstellen van de sp.a-fractie in de conceptnota voor nieuwe regeling om de schotten tussen welzijn en onderwijs te slopen en de bruuske overgang op 2,5-jaar organisch te laten verlopen op maat van de ontwikkelingsfasen van het kind, eerder dan op maat van de structuren. Welke initiatieven neemt de minister om kinderen en ouders centraal te stellen in plaats van de bevoegdheden en schotten in het beleid? Wat is de visie van de minister op een geïntegreerd curriculum?

De participatiedrempels zijn soms van financiële of van culturele aard, schetst de spreker, zowel in de voorschoolse opvang, op school als in de naschoolse opvang. Welk beleid ontwikkelt de minister om die participatiedrempels weg te nemen?

Na de herfstvakantie is het een belangrijk instapmoment voor peuters die 2,5 jaar zijn geworden. Zorg is voor die groep een belangrijk aandachtspunt. Zijn er nog mogelijkheden voor extra omkadering?

Caroline Gennez vraagt ook een overzicht van de acties van de kleutercoördinator en haar verdere plannen.

Elisabeth Meuleman wijst op het belang van kwaliteitsvolle kleuterparticipatie. Het blijft noodzakelijk om te blijven proberen om alle kleuters te bereiken en te investeren in capaciteit, maar ook de kwaliteit moet beter, meent het lid. Het pedagogische project behoort tot de autonomie van de onderwijsverstrekkers, maar via de inspectie moet het mogelijk zijn om extra inspanningen te leveren.

De hoge kleuterparticipatie is volgens *Kathleen Krekels* heel positief. Het cijfer van 99 percent participatie gaat over de inschrijvingen. Maar het is niet duidelijk hoe het staat met de aanwezigheden. Er is geen leerplicht, dus die aanwezigheden worden waarschijnlijk niet officieel opgevolgd, veronderstelt de spreker. Is er op basis van de registratie door de kleuterleidsters een vergelijking te maken tussen de inschrijvingen en de aanwezigheden?

Koen Daniëls steunt de 10 miljoen euro extra voor de werkmiddelen in het kleuteronderwijs. Hij wil wel weten of de minister zicht heeft op het aantal kleuter verzorgsters dat daarmee vorig jaar werd aangesteld?

1.2.2. Het lager onderwijs naar waarde schatten

Steve Vandenberghe beklemtoont het belang van het plan basisonderwijs en verwijst naar de initiatieven die voor 2018-2019 door de minister aangehaald zijn voor leerkrachten en directeurs basisonderwijs. Het lesvrij maken van de directeurs van een school van meer dan honderd leerlingen wordt door het lid als voorbeeld gegeven.

De spreker acht de bespreking van het plan basisonderwijs met alle participanten heel erg belangrijk. Hij waardeert de suggestie van de minister om hierover een hoorzitting te organiseren. De leerkrachten en de directies spelen een rol, maar ook de ouders hebben een belangrijke functie, en daarnaast zijn er de sociale partners. Volgens het lid is het nodig om daar voldoende tijd voor uit te trekken, want het eindresultaat van een periode van lang en hard werken, moet echt gedragen worden door alle actoren.

Het plan zal legislatuuroverschrijdend moeten zijn. *Steve Vandenberghe* is er zich van bewust dat het financieel haalbaar moet zijn en dat enkel vrije middelen gebruikt kunnen worden.

De communicatie naar het werkveld over het plan basisonderwijs zal enorm belangrijk zijn, stipt de spreker aan. De verwachtingen zijn heel hoog en zullen nooit onmiddellijk ingevuld kunnen worden. Maar aan de mensen op het veld zal met een

timing uitgelegd moeten worden wanneer welke maatregelen gepland zijn. Als het plan basisonderwijs wordt goedgekeurd, moeten ook de tools aangereikt worden waarvan de mensen op de werkvloer de impact zullen voelen.

Het is volgens Steve Vandenberghe dus niet alleen een uitdaging om tot een consensus te komen, maar ook om het te implementeren en te communiceren.

Het lid hoopt dat de elementen uit de voorstellen van resolutie die hij samen met Caroline Gennez, Tine Soens en Katia Segers heeft ingediend (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nrs. 1369/1 en 1374/1), worden meegenomen in het plan, want deze voorstellen van resolutie kwamen tot stand na heel veel overleg met leerkrachten, directies en ouders.

Volgens de Groenfractie staat de Vlaamse Regering, nu het einde van de legislatuur nadert, het minst ver met het plan basisonderwijs, stelt *Elisabeth Meuleman*. Iedereen erkent nochtans de zeer grote noden. De minister deed volgens het lid een beetje schamper over de berekening dat voor het plan basisonderwijs 1,8 miljard euro nodig is. Dat is een zeer groot bedrag in vergelijking met het huidige budget voor basisonderwijs, erkent de spreker. Maar de minister is volgens haar ook aan het 'onderdrijven' als nu 40 miljoen euro wordt ingeschreven. Het is normaal dat naar prioriteiten wordt gevraagd en dat een langetermijnplan wordt uitgewerkt, meent *Elisabeth Meuleman*, maar de stappen van de huidige regering zijn heel klein in vergelijking met de noden.

Het is de bedoeling van de Vlaamse Regering om tegen de verkiezingen van mei 2019 enkele krijtlijnen te schetsen, zodat de volgende regering kan investeren, schetst de spreker. Dat is misschien sympathiek, maar ook een beetje te gemakkelijk. Het verwondert het lid dan ook niet dat er heel wat protocollen van gedeeltelijk akkoord werden getekend. Het is voor haar fractie een prioriteit om in de resterende periode van deze legislatuur nog iets tot stand te brengen voor het basisonderwijs.

Inzetten op differentiatie is volgens *Elisabeth Meuleman* heel belangrijk. Maar er zijn menselijke grenzen. Bij leerkrachten is er de goede wil om sterk te differentiëren, met meer dan twee of drie te hanteren lesniveaus, maar dat is zeer moeilijk in een klas van meer dan twintig kinderen. Dat doet volgens het lid weer de vraag rijzen over de manier dat leerkrachten lesgeven. Er is nood aan verder denkwerk op dat vlak.

Naast de drie klemtonen – waarborgen van de koopkracht, versterken van de leerkracht en ondersteunen van de directeur – wijst *Kathleen Krekels* nog op enkele andere prioriteiten: inzetten op de Nederlandse taal, planlastvermindering, constante bijsturing van het M-decreet en de middelen doen terechtkomen op de klasvloer.

De minister verwees naar de projecten differentiatie en de inzet van leergebied-experten en bijzondere leermeesters. Het lid vraagt op welke wijze de begeleiding zal gebeuren, door wie en hoeveel scholen betrokken zijn. Ook over de wetenschappelijke opvolging vraagt de spreker meer uitleg. Zij bevestigt dat haar fractie voorstander is van vakleerkrachten. Zeker voor de laatste graad van het lager onderwijs geven leerkrachten dikwijls aan dat ze niet op elk domein even sterk staan. N-VA is voorstander om de juiste persoon op de juiste plaats te zetten en vraagt naar de intenties van de minister.

Koen Daniëls verwijst naar de eenmalige ondersteuning voor leerkrachten in de klas. Hoeveel middelen kwamen daarvan effectief terecht in de klas? Als middelen een andere bestemming kregen, wil het lid weten om welke bestemmingen het gaat.

De spreker gaat in op de leergebiedexperten en bijzondere leermeesters. Hij blijft rapporten van leerlingen zien waarop het vak wereldoriëntatie staat en techniek en wetenschappen daaronder verstopt blijven. In de regelgeving bestaat het vak wereldoriëntatie niet meer, maar de naam blijft gebruikt worden. Er blijft volgens Koen Daniëls het verhaal rondgaan dat vakexperten geen goed idee zijn. Het is wel de bedoeling om leerkrachten te houden, merkt het lid op. Misschien zijn er wel mensen die in het lager onderwijs willen instappen, maar niet alle vakken willen geven. Deze mensen zouden aangetrokken kunnen worden door ze als vakexpert in te zetten. Het idee dat alles geïntegreerd moet blijven bij één leerkracht, stemt ook niet overeen met de huidige realiteit. Veel kinderen hebben meerdere leerkrachten wegens de duobanen, merkt de spreker op. Leerlingen kunnen het aan dat hun leefwereld in twee wordt gesplitst, ze zullen het ook wel aankunnen dat specifieke leerkrachten wetenschappen en techniek of Frans geven.

Koen Daniëls is een grote voorstander van gevalideerde proeven in het lager onderwijs. Hij merkt op dat een koepel ook in het secundair onderwijs deze proeven in eigen beheer gaat uitvoeren. Ook de overheid zou dat kunnen doen. Daarnaast veronderstelt de spreker dat de resultaten van de proeven die deze koepel uitvoert, aangezien ze met overheidsmiddelen tot stand komen, beschikbaar zijn voor de overheid. De gevalideerde proeven gelden momenteel voor ten minste drie leergebieden. Op welke manier worden de resultaten verwerkt? Kunnen die op Vlaams niveau beleidsmatig verwerkt worden?

Voor *Kathleen Helsen* is het belangrijk dat het toekomstplan voor het basisonderwijs nog deze legislatuur wordt behandeld. Iedereen is ervan overtuigd dat in de toekomst extra geïnvesteerd moet worden in het basisonderwijs, stelt het lid. Er wordt nu een eerste stap gezet, maar er zullen nog stappen nodig zijn. Er is een legislatuuroverstijgende inspanning nodig, maar de spreker wil nog deze legislatuur een toekomstplan hebben als basis om de volgende legislaturen op voort te werken.

1.2.3. De lat hoog leggen voor alle leerlingen door het secundair onderwijs te moderniseren

Het nieuwe examencentrum van de examencommissie secundair onderwijs is geopend, schetst *Jo De Ro*. Het lid had verwacht dat er door het nieuwe examencentrum veel meer kinderen met leerstoornissen examen zouden kunnen afleggen met compensatoire maatregelen. Maar het aantal blijft heel beperkt. Het is nog een lange weg om maximaal aangepaste examens (met meer tijd, met groot scherm of met digitale hulpmiddelen) mogelijk te maken, stipt het lid aan.

De implementatie van de modernisering in het eerste leerjaar van de eerste graad start in september 2019, geeft *Koen Daniëls* mee. Het is ongelooflijk dat een decreet werd gemaakt met trapsgewijze oriëntatie, meent het lid. Sterke leerlingen blijven uitgedaagd worden en leerlingen die praktisch georiënteerd zijn, krijgen al praktische vakken, maar op het terrein is er blijkbaar een onweerstaanbare dwang om iedereen toch een beetje van alles te laten volgen, om uiteindelijk een keuze te maken na de eerste graad. De spreker beklemtoont dat de leerling een basisoptie kiest in het tweede jaar. De klassenraad kan wel degelijk basisopties voor een leerling uitsluiten en remediëring opleggen.

Volgens Koen Daniëls is het nodig dat de overheid rechtstreeks scholen, leerkrachten en ouders informeert over de regelgeving. Zij mogen niet afhankelijk zijn van informatiebronnen die een geïnterpreteerde versie geven van de regelgeving en die niet overeenstemt met wat het parlement en de regering hebben beslist. De spreker geeft het voorbeeld van BOS. Daarover is er geen decreet, geen verplichting en zijn er geen incentives, en toch blijven ouderverenigingen en leerkrachten denken dat er iets is zoals BOS. Neen, de scholengemeenschappen zijn verlengd,

dat is alles, maakt het lid duidelijk. De overheid moet daarover objectief en duidelijk communiceren, zodat mensen op de hoogte zijn.

De 5 miljoen euro voor scholen met een technisch aanbod wordt toegejuicht door de spreker. Het had ook iets meer mogen zijn. Er kan volgens hem onderzocht worden of een voorstel in het kader van de taxshelter mogelijk is, zodat federale overheidsinkomsten op investeringen in technische uitrustingen voor scholen kunnen terugvloeien naar Vlaanderen. Noch gemakkelijker zou volgens het lid zijn dat Vlaanderen autonoom een fiscale regelgeving kan uitwerken.

Kathleen Helsen is blij dat de minister niet wacht met de implementatie van het naamloos jaar tot de hervorming van het zesde of zevende jaar een feit is. Voor alle leerlingen die uitstromen uit het secundair onderwijs is het volgens het lid belangrijk dat het naamloos jaar zo vlug mogelijk wordt gerealiseerd.

1.2.4. Studenten in het hoger onderwijs maximale kansen op slagen en internationale ervaring geven

Ingeborg De Meulemeester zegt dat haar fractie voorstander is van het beter bewaken van de studievoortgang. Zij kijkt uit naar het monitoringverslag over studievoortgang en -rendement. Wanneer wordt het rapport verwacht? Hoe wil de minister de studievoortgang performanter maken? Zal zij hiervoor samen zitten met de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen? Het lid is van mening dat een uniforme, Vlaanderenbrede aanpak aangewezen is.

In de toelichting verwees de minister naar de registratie van de kansengroepen in de databank hoger onderwijs. *Tine Soens* vraagt naar de stand van zaken.

Ook over de implementatie van het charter grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs wil het lid meer toelichting.

De spreker wil ook een meer precieze timing vernemen van het monitoringrapport over de studievoortgang en het studierendement.

In het kader van nieuwe internationaliseringsstrategieën worden de data over uitgaande mobiliteit van studenten hoger onderwijs geanalyseerd. Is er extra aandacht voor kansengroepen in de internationaliseringsstrategieën?

Koen Daniëls wacht ongeduldig op de resultaten van de monitoring van de studievoortgang. Het plan is om het leerkrediet aan te passen. N-VA stelt in dat kader een viertrapsraket voor: de resultaten van de leerlingen in het secundair onderwijs, het advies van de klassenraad op het einde van het secundair, de niet-bindende oriënteringsproeven (Columbus) en bij aanvang van het hoger onderwijs zijn er ijkingsproeven, niet-bindende toelatingsproeven, oriënteringsproeven, intakeproeven enzovoort. Er is dus heel veel informatie om jongeren goed te oriënteren en reële kansen te geven, meent Koen Daniëls. Die middelen moeten gebruikt worden, in het belang van de jongeren, de docenten hoger onderwijs en de ouders. Een Vlaanderenbrede communicatieaanpak is nodig, stelt de spreker.

1.2.5. Samenwerking tussen het kunstonderwijs en de cultuuractoren

De samenwerking tussen dko en leerplichtonderwijs is volgens *Jo De Ro* een belangrijke passage in de beleidsbrief, zeker in het licht van het nieuwe Dko-decreet. Gebeurden hiervoor al oproepen?

1.2.6. *Leerdoelen scherpstellen om sterke persoonlijkheden te vormen*

Het actieplan rond luchtkwaliteit is nieuw, stelt *Jo De Ro*. Wordt hiervoor samengewerkt met minister Joke Schauvliege en/of de gemeenten?

De minister heeft in uitvoering van het actieplan 'Hoog tijd voor GeZONTijd' een aantal initiatieven genomen, schetst *Elisabeth Meuleman*. Er komt een gids voor goede schoolmaaltijden, een bevraging over tussendoortjes, maar dat is volgens de spreker allemaal redelijk vaag en vrijblijvend. Het staat heel ver af van de voorstellen die Groen gedaan heeft met de refterrevolutie. Elisabeth Meuleman heeft hierover ook overleg gehad met de minister en had gehoopt dat er meer gebruik gemaakt zou worden van de voorstellen.

Gezonde lucht is een belangrijk thema geworden. Door nieuwe metingen en wetenschappelijk onderzoek is er meer duidelijkheid over de schade die een slechte luchtkwaliteit berokkent bij kinderen. Ook in het onderwijs moet daar aandacht voor zijn. Het project 'Paraat voor de Schoolstraat' is in september 2018 opgericht. De spreker informeert naar het aantal deelnemende scholen, maar het blijft al bij al een kleine maatregel.

Er moet volgens de spreker samen met lokale besturen meer doortastend opgetreden worden, met vergroening van speelplaatsen en buurten, mobiliteitsplannen die meer inspanningen leveren voor verkeer aan scholen en kinderdagverblijven. Wat kan nog verwacht worden in uitvoering van het plan voor gezonde lucht?

1.2.7. *Competenties van Nederlands en moderne vreemde talen blijvend verbeteren*

De minister is van mening dat de PIRLS-resultaten over de capaciteiten inzake begrijpend lezen zorgden voor een dramatisch inzicht, aldus *Caroline Gennez*. Er werd een Vlaams-Nederlandse Taalraad opgericht. Wat zijn de werkzaamheden van deze raad? Gebeurden al aanbevelingen en werden al initiatieven genomen? Zijn hiervoor middelen ingeschreven?

Kathleen Krekels stipt aan dat voor haar fractie het Nederlands van ontzettend groot belang is. Dat impliceert inzetten op kennis en competenties. Aan anderstalige nieuwkomers wordt aangegeven dat het Nederlands de sleutel is tot de arbeidsmarkt. Het lid wil inzetten op Nederlands voor anderstalige nieuwkomers, maar benadrukt dat ook voor kinderen met Nederlands als moedertaal een goede kennis van grammatica, syntaxis en semantiek belangrijk is. Het belang van begrijpend lezen ligt hierbij volgens de spreker voor de hand. De minister plant, na de PIRLS-resultaten, om dezelfde test met dezelfde leerlingen twee jaar later opnieuw te doen. De spreker stelt zich hierbij vragen inzake representativiteit. Er is mogelijk herkenning van de test en sommige zaken zullen misschien besproken zijn. Hoe zullen die resultaten dan beoordeeld worden?

Naar aanleiding van een actuele vraag in juni 2018 over de slechte resultaten op de toelatingsproef Frans gaf de minister aan de nascholingsmogelijkheden te willen verruimen, bijvoorbeeld door leerkrachten ook de mogelijkheid te geven om opleidingen in Frankrijk te volgen. Het lid informeert naar de initiatieven die ondertussen zijn genomen.

Leerkrachten die een slechte startproef hadden, moesten een remediëringstraject volgen. Wat is de visie van de minister over het voorstel om Frans ook te peilen na de lerarenopleiding? Kathleen Krekels houdt nog een pleidooi voor een vakleerkracht Frans, ook in de lagere school.

De minister zal misschien nieuwe voorstellen doen in verband met de taalregeling in het hoger onderwijs. *Tine Soens* wil weten of er al concrete plannen zijn.

Koen Daniëls is kritisch en vindt het raar dat naar Nederland wordt gekeken inzake begrijpend lezen, na de PIRLS-resultaten. Nederland is volgens hem niet meteen het grote voorbeeld, met plaats 29 in de ranking, waar Vlaanderen op 32 staat. Een van de vaststellingen is volgens het lid dat voldoende tijd geïnvesteerd moet worden in begrijpend lezen. Dat is geëvolueerd van 15 naar 9 percent. Dat moet snel hersteld worden, poneert de spreker. Hij kijkt uit naar het actieplan en veronderstelt dat taalbadan daarin een belangrijke plaats zullen innemen.

1.2.8. Van leren en werken een volwaardig onderwijstraject maken

Ingeborg De Meulemeester kijkt uit naar het verder uitrollen van duaal leren. Het is goed om een brede communicatiecampagne uit te werken, want er blijven op het veld veel vragen bestaan.

Elisabeth Meuleman is zeer tevreden dat inzake duaal leren een grootschalige communicatie is gepland. Volgens het lid hebben veel ondernemers nog te weinig informatie over duaal leren, waarover ze wel enthousiast zijn eens ze over voldoende kennis beschikken. Er is op dat vlak dus nog werk aan de winkel, meent de spreker.

Over duaal leren in het hoger onderwijs zegt de minister dat ondernemingen of organisaties waarmee het hoger onderwijs nu samenwerkt een groter engagement zouden kunnen opnemen. *Tine Soens* vraagt wat meer uitleg over hoe de minister dat precies ziet.

Koen Daniëls is verbaasd dat er nog ondernemers zijn die niet afweten van het bestaan van duaal leren, gelet op de vele communicatie erover. Er is volgens hem wel nood aan eenduidige informatie over wat duaal leren wel of niet is. Er zijn stages, er bestaat werkplekleren en er is duaal leren. Over de verschillen kan nog beter geïnformeerd worden, stelt de spreker. En als er praktische problemen opduiken, mag niet geproblematiseerd worden, maar moeten oplossingen gezocht worden.

Het ontwerp van decreet betreffende duaal leren in het buitengewoon onderwijs (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1696/1) is net goedgekeurd, schetst Kathleen Helsen. Daarin staat hoe dit de volgende jaren geïmplementeerd zal worden. Naar aanleiding van de bespreking van dit ontwerp van decreet heeft het lid de vraag gekregen of de Vlaamse overheid kan nagaan wat het belang kan zijn van het implementeren van duaal leren in artistieke opleidingen. Vanuit het werkveld komt het signaal dat er op dat terrein maatschappelijk relevante mogelijkheden zijn.

1.2.9. Een vlotte doorstroom van het onderwijs naar de arbeidsmarkt realiseren

Volgens *Jo De Ro* gaat er terecht aandacht naar campagnes om de beroepen in de zorgsector aantrekkelijker te maken en daarover te communiceren.

Het plan van minister Jo Vandeuren 'Werk maken van werk in zorg en welzijn' tracht volgens *Ingeborg De Meulemeester* een veelzijdig antwoord te bieden op de tekorten op de arbeidsmarkt bij gezondheidszorgberoepen. Het aantal openstaande vacatures stijgt en het aantal inschrijvingen voor een opleiding in de zorg daalt. Een taskforce op Vlaams niveau is nodig om het hele actieplan uit te voeren en er is dringend nood aan een concreet plan, meent het lid. In juni 2019 zal er maar een beperkte uitstroom zijn van bachelors verpleegkunde uit de hogescholen, omdat zij nog een vierde jaar volgen. Het probleem van openstaande vacatures kan dan nog groter zijn. In welke mate zal de minister betrokken worden bij de taskforce

om ook de opleiding verpleegkunde aantrekkelijk te houden en studenten warm te maken voor een job in de zorgsector?

In de Septemberverklaring heeft de minister-president onder andere verwezen naar de extra investeringen voor STEM, geeft *Elisabeth Meuleman* mee. Er zou een STEM-academie in elke gemeente komen, om STEM en kennis en innovatie tot in de huiskamer te brengen. Het lid informeert naar de stand van zaken. Hoeveel gemeenten zijn toegetreden tot het netwerk? Wat zijn de verdere plannen?

Kathleen Krekels ondersteunt de doelstelling van de minister om leerlingen warm te maken voor STEM en is tevreden met de genomen initiatieven. Het lid doet wel een oproep om het technisch en beroepsonderwijs zeker niet te vergeten. De minister wil stappen zetten om de resultaten van een marktbevraging rond innovatie in bso en tso te implementeren. Welk tijdpad wordt voorgesteld? Welke prioriteiten zal de minister leggen bij de verdere STEM-acties en ze ingang te doen vinden in het beroepsonderwijs en technisch onderwijs?

Over de voorbereiding van het toelatingsexamen voor arts en tandarts werd in discussies al gesteld dat er zo veel mogelijk uniformiteit moet zijn, schetst *Tine Soens*. Elke jongere moet met gelijke wapens aan de start komen en de slaagkansen mogen niet afhangen van het feit of de ouders voldoende geld hebben om dure repetitorenbureaus te betalen. In de toelichting verwijst de minister ook naar de systematische monitoring van het nieuwe systeem. Wordt er meer gemonitord dan studierendement? Wat de effecten zijn van het nieuwe toelatingsexamen op gender en kansengroepen is volgens het lid ook interessant om te monitoren.

De minister wil het ondernemen in het hoger onderwijs stimuleren. Welke concrete plannen heeft ze daarvoor?

STEM is volgens *Koen Daniëls* belangrijk, maar er moet voor gezorgd worden dat STEM in al zijn varianten goed ingevuld wordt: er is STEM in het lager onderwijs, STEM in het secundair onderwijs, de meer abstracte STEM in aso en tso en de meer concrete STEM in tso en bso. Alles wordt STEM genoemd, maar er is wel een duidelijk verschil. Dat moet duidelijk zijn om een juiste keuze te maken. Het is ook van belang om tso en bso te herwaarderen, want als STEM ook in het aso gevolgd kan worden, kan de indruk ontstaan dat het niet meer nodig is om te kiezen voor tso en bso. Dat is natuurlijk niet waar, beklemtoont de spreker, want de leerkrachten en de uitrusting verschillen sterk.

Minister Philippe Muyters heeft gecommuniceerd dat het belangrijk is dat er in elke gemeente een STEM-academie is, schetst *Kathleen Helsen*. Deze legislatuur is werk gemaakt van de academies voor het deeltijds kunstonderwijs. Het is voor het lid niet duidelijk op welke manier de Vlaamse Regering de STEM-academies ziet. Is het een onderdeel van Onderwijs of hoort die academie bij een ander beleidsdomein? Hou zullen ze gefinancierd worden? Zullen er eindtermen aan gekoppeld worden? Impliceert dat dat leerlingen daardoor vrijstellingen kunnen krijgen in het leerplichtonderwijs? Zullen getuigschriften of diploma's uitgereikt worden? Er zijn in gemeenten al STEM-academies, maar zonder financiering van de Vlaamse overheid.

1.2.10. Een betere studiekeuzebegeleiding realiseren

Een degelijke studiebegeleiding is van cruciaal belang om demotivatie, schoolmoeheid en ongekwalificeerde uitstroom tegen te gaan, stelt *Ingeborg De Meulemeester*. Het is positief dat meer toelatingsproeven georganiseerd zullen worden, wel verplicht maar niet bindend.

De discussie over de verplichte, niet-bindende toelatingsproef is al vaak gevoerd, schetst *Tine Soens*. Wanneer zal de evaluatie klaar zijn? Tegen het paasreces wil de minister een schema opstellen voor de uitbreiding van de verplichte, niet-bindende toelatingsproeven in het hoger onderwijs. Volgens het lid moet de evaluatie afgewacht worden vooraleer over te gaan tot een algemene uitbreiding. De spreker vreest een aantal effecten van de verplichte, niet-bindende toelatingsproeven, en die zouden in de evaluatie duidelijk moeten worden.

1.2.11. *Ondersteuning van lerenden versterken*

De beleidsbrief is volgens *Jo De Ro* een zeer participatief document, maar in dit onderdeel staat volgens hem nog een dirigistische zin: "Ik bepaal de regio's waarbinnen de CLB's vanaf 2023 verplicht regionaal netoverstijgend zullen samenwerken en betrek hierbij de CLB-directeurs.". Dat is volgens het lid de vertaling van het feit dat het parlement aan de regering toelating heeft gegeven om dat te doen. Maar hij vraagt zich ook af in welke richting de minister denkt. Zorgregio's zijn niet gelijk aan schoolregio's, aldus de spreker. Er zijn waarschijnlijk regio's waar de afbakening heel logisch is, maar voor andere stelt de spreker voor om goed te luisteren naar het veld.

De minister zet ook in op de preventie van pesten en schooluitval in het basisonderwijs via het project 'Aura XS'. *Steve Vandenberghe* wil weten welk budget hiervoor is ingeschreven.

De gegevensdeling van vroegtijdige schoolverlaters die zich niet bij de VDAB aanmelden en de neet-jongeren is heel positief, meent *Ingeborg De Meulemeester*. Op deze manier kunnen deze meest kwetsbare jongeren sneller gedetecteerd worden en kunnen specifieke trajecten worden uitgewerkt om ze aan boord te krijgen en een diploma te laten halen. Zijn uit de gegevensdeling al specifieke trajecten voortgekomen om jongeren te stimuleren, zodat ze toch gekwalificeerd uitstromen?

De minister heeft het over de implementatie van het decreet Leerlingenbegeleiding en de bijsturingen in het M-decreet. *Kathleen Krekels* wijst op de samenhang tussen beide, en wil een betere samenwerking tussen leerlingen, leerkrachten, ondersteuningsnetwerken, CLB en scholen verder stimuleren. Het lid blijft melding krijgen van soms moeilijk lopende samenwerkingen. Scholen zijn soms van mening dat veel lasten bij hen terechtkomen.

De regiowerking is volgens de spreker heel belangrijk. Opvolging is nodig en het beleid moet open staan voor suggesties uit het veld om de regiowerking grensoverschrijdend mogelijk en realistisch te maken en werkbaar te houden.

De ontwikkeling van een referentiekader voor de ondersteuningsnetwerken door de onderwijsinspectie wordt positief onthaald door *Kathleen Krekels*. Hierbij is volgens haar ook aandacht nodig voor de manier waarop ondersteuningsnetwerken omgaan met de middelen. Coördinatoren zijn nodig, maar er moet nagegaan worden of er een goed evenwicht is tussen coördinatie en organisatie, vanuit het oogpunt dat de middelen zo veel mogelijk in de klas ingezet moeten worden.

De minister kondigt een aantal aanpassingen aan in de Codex Hoger Onderwijs inzake studentenparticipatie, stelt *Tine Soens*. Aan welke aanpassingen denkt de minister? Tijdens de hoorzitting met de studentenvertegenwoordigers werden voorstellen geformuleerd en de spreker wil zien in welke mate die meegenomen zijn.

1.2.12. *Het uitrollen van het beleid voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften*

De onderwijsinspectie start met de voorbereiding om via cocreatie een referentiekader voor de ondersteuningsnetwerken te ontwikkelen. *Caroline Gennez* vraagt hoe zich dat verhoudt met de reeds langer geplande evaluatie van het M-decreet en de ondersteuningsnetwerken. Komt er ook nog een wetenschappelijke evaluatie? Het lid wil dus meer zicht op de exacte plannen.

Elisabeth Meuleman is van mening dat de knelpunten bij het M-decreet de minister wel bereiken. Er worden oplossingen gezocht, maar het gaat telkens om enkele aanpassingen en reactief werken om brandjes te blussen die steeds weer opflakkeren. Er zijn goede bedoelingen en hier en daar zijn er nog extra middelen ter beschikking.

De spreker wijst op de wachtlijsten voor het PAB, wat de sleutel voor een oplossing is. Als kinderen sneller aanspraak kunnen maken op een assistentiebudget zouden volgens haar ook veel problemen in het onderwijs opgelost kunnen worden. Met een begeleider in de klas kan inclusief onderwijs gegarandeerd worden. *Elisabeth Meuleman* vraagt om samen met de minister van Welzijn na te gaan of meer ingezet kan worden voor een assistentiebudget voor schoolgaande kinderen die kiezen voor inclusief onderwijs.

De spreker betreurt ook de communicatie van de minister, wat ook GRIP heeft aangekaagd. De minister uitte haar tevredenheid dat er weer meer leerlingen naar het buitengewoon onderwijs gaan. Tevredenheid is volgens het lid gepast als kinderen op de juiste plaats zitten. Als kinderen die kiezen voor het gewoon onderwijs de ondersteuning krijgen waar ze recht op hebben en dus niet noodgedwongen naar het buitengewoon onderwijs moeten gaan omdat de ondersteuning in het gewoon onderwijs ontoereikend is, en als kinderen die kiezen voor het buitengewoon onderwijs geen problemen ervaren omdat ze niet het juiste verslag hebben, dan mag er sprake zijn van tevredenheid. Maar tevreden zijn omdat er gewoon meer leerlingen naar het buitengewoon onderwijs gaan, is niet de juiste bril om de problematiek te bekijken en inclusief onderwijs te bereiken, meent *Elisabeth Meuleman*.

Er zijn dus nog extra maatregelen nodig voor het M-decreet. Vandaar de vraag om na te gaan wat vanuit Welzijn nog kan gebeuren.

De minister heeft heel wat plannen rond de verdere begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, schetst *Kathleen Krekels*. Maatregelen voor gedrags- en emotionele problemen kwamen al vaak aan de orde. Alle beschikbare expertise dient volgens het lid gedeeld te worden. De minister wil alle initiatieven samenbrengen op een praktijkdag. Hoe wordt dit georganiseerd en hoe ziet de minister de Vlaanderenbrede uitrol?

Er moet worden gewerkt aan bemiddeling en klachtenbehandeling, merkt de spreker op. De minister is dit van plan. Zijn er al concrete initiatieven genomen?

Inzake het digitaal leerlingenpaspoort verwees de minister bij vorige besprekingen naar de aanmelding bij de privacycommissie. Kan de minister hierover extra duiding geven?

Ook de ondersteuning van DCD en spraak- en taalontwikkelingsstoornissen wordt door de minister vermeld in de beleidsbrief. Welke maatregelen zal ze nemen om die doelgroepen duidelijk af te bakenen, zodat er zicht is op welke middelen waar terechtkomen?

Over de bijsturing van de rugzakfinanciering van de types 2, 4, 6 en 7 kreeg Kathleen Krekels graag een concrete toelichting.

Bij de evaluatie van het ondersteuningsmodel vraagt de spreker of een commissie is opgericht, wat de samenstelling is en hoe wordt afgestemd met de onderwijsinspectie die een referentiekader opstelt.

Het lid vraagt ook nog aandacht voor hoogbegaafde leerlingen. Zij verwijst naar de door de minister gehanteerde stelling dat het M-decreet gaat over kinderen met specifieke onderwijsbehoeften, dus ook geldt voor hoogbegaafde leerlingen. Oorspronkelijk was het M-decreet aan het VN-Verdrag gekoppeld en werd de breedte van het perspectief niet op die manier bekeken, stelt de spreker. Maar zij steunt de brede interpretatie, met de nodige aandacht voor hoogbegaafde kinderen.

Koen Daniëls uit zijn appreciatie voor ziekenhuisscholen, de uitbreiding van tijdelijk onderwijs aan huis en Bednet. Maar er is volgens het lid nog een andere aanbieder van onderwijs aan huis, met name School & Ziekzijn. Er moet gezorgd worden voor het juiste aanbod en oplossing voor de juiste jongere, schetst de spreker, wat volgens hem niet altijd Bednet, TOAH of een ziekenhuisschool is. Andere initiatieven mogen volgens het lid niet uit het oog verloren worden.

Kathleen Helsen is tevreden dat er stappen vooruit gezet worden. PoZiLiV informeert over de stand van zaken, de noden en behoeften die er nog zijn. Er is vraag naar extra middelen voor Bednet en SIO. Het lid wil weten of uit de gevoerde gesprekken is gebleken dat er op dat vlak nog noden en behoeften zijn?

De minister heeft volgens de spreker de voorbije jaren inspanningen geleverd om extra middelen vrij te maken, zodat er meer leerlingen een beroep kunnen doen op de infrastructuur. Wat is de stand van zaken en zijn er nog noden waaraan best op korte termijn gevolg wordt gegeven?

Kathleen Helsen verwijst naar de inspanningen voor onderwijs voor leerlingen met specifieke onderwijsnoden en het lijkt haar interessant om na te gaan of een globaal kader ook interessant kan zijn voor kinderen die omwille van medische redenen moeilijk of niet kunnen participeren aan onderwijs.

1.2.13. De financiële drempel tot participatie aan onderwijs aanpakken via school- en studietoelagen

Studiekosten zijn een van de belangrijkste aandachtspunten van haar fractie, beklemtoont *Caroline Gennez*. Hoever staat het met de operationalisering van de studiekostenmonitor? Het lid wil graag een stand van zaken krijgen. Haar fractie blijft voorstander van het doortrekken van de maximumfactuur, zeker naar de eerste graad van het secundair onderwijs. De studiekostenmonitor was volgens de minister daarvoor een basisinstrument, maar er werd niet veel meer vernomen van die monitor.

Ingeborg De Meulemeester kijkt uit naar de resultaten van de studiekostenmonitor voor de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs, die opgeleverd wordt in het voorjaar van 2019.

Tine Soens verwijst naar de toelichting, waarin staat dat studenten die omwille van medische redenen geen 27 studiepunten kunnen opnemen, wel een studietoelage kunnen ontvangen. Het lid acht dit zeer positief. Ook de studiefinanciering voor het hoger beroepsonderwijs wordt door de spreker heel positief onthaald.

Ook voor het hoger onderwijs is een studiekostenmonitor aan de gang. Wat is de stand van zaken?

Koen Daniëls kijkt vol verwachting uit naar de studiekostenmonitor.

1.2.14. *De (digitale) geletterdheid en mediawijsheid verhogen*

Jo De Ro maakt zich zorgen over het erg kleine verschil inzake ongeletterdheid en laaggeletterdheid in de twee rapporten hierover, die met zowat 10 jaar verschil werden opgemaakt. Is ooit wetenschappelijk onderzocht welk aandeel van de bevolking een bepaald niveau van geletterdheid kan bereiken? Is er een deel van de bevolking dat niet een bepaald niveau van geletterdheid kan bereiken?

1.2.15. *Leerlingenvervoer verbeteren*

In het buitengewoon onderwijs wordt met veel belangstelling gewacht op de definitieve resultaten van de pilootprojecten rond leerlingenvervoer, schetst Jo De Ro. Op basis van die projecten zou nog deze legislatuur een definitief vervoersmodel vormgegeven worden. Is die timing haalbaar?

Het vernieuwde concept leerlingenvervoer wordt sinds 1 september 2017 getest in twee pilootgebieden, met het oog op een latere Vlaanderenbrede uitrol, schetst Ingeborg De Meulemeester. Leerlingen die al in het schooljaar 2017-2018 ingeschreven waren in de pilootscholen behouden hun eerder toegekende recht, maar worden ook gesensibiliseerd voor het gebruik van alternatieve vervoersmodi. Samen met minister Ben Weyts heeft de minister beslist om de looptijd van het proefproject met één jaar te verlengen, zodat er een betere evaluatie mogelijk is om de haalbaarheid van een bredere implementatie te verzekeren. Heeft de minister er zicht op hoeveel leerlingen bereikt worden met de twee pilootprojecten? Heeft het sensibiliseren om alternatieve vervoersmodi te gebruiken resultaat?

De pilootprojecten lopen tot eind juni, maar het lid informeert toch al naar een tussentijdse evaluatie.

1.3. Strategisch doel 2: Voldoende, deskundig en gemotiveerd onderwijspersoneel garanderen

1.3.1. *De lerarenopleiding versterken*

Onderwijs is maar zo sterk als de mensen in de klas en in de school, schetst Koen Daniëls. Onderwijs moet een minimaal kader zijn, met veel ruimte voor de invulling. De lerarenopleiding gaat over de kern: vakkennis, vakdidactische vaardigheden en klasmanagement. Het lid betreurt nog steeds dat N-VA erover moest waken dat het woord vakkennis nog voorkwam in het decreet betreffende de lerarenopleiding. Vakken is volgens de spreker cruciaal, gekoppeld aan de bekwaamheidsbewijzen. Hij wijst op bepaalde krachten die graag de bekwaamheidsbewijzen zouden zien verdwijnen. Zijn fractie houdt een pleidooi voor kwaliteit, wat betekent dat de leerkracht ook de inhoud zeer goed beheerst. Als voorbeeld geeft hij het project algemene vakken, niet meteen het paradepaardje van het onderwijs. Er moet vermeden worden dat alle vakken in het secundair onderwijs project algemene vakken worden. Vandaar het pleidooi voor de vereiste bekwaamheidsbewijzen. Dat is misschien niet de meest evidente keuze in tijden van lerarentekort, maar dat kan volgens de spreker opgelost worden met zijn stroom, waarvoor hij een sterk pleidooi houdt.

1.3.2. *Een professionele, uitdagende en meer gevarieerde onderwijsloopbaan realiseren*

In de beleidsbrief staat dat de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor 2016 ook analyses voor de onderwijssector bevat. De werkdruk in het onderwijs is volgens Caroline Gennez acuut problematisch voor een alsmaar grotere groep leerkrachten. Welke

aanbevelingen gebeurden vanuit het werkveld op basis van de werkbaarheidsmonitor sinds 2016? Wat gebeurde er beleidsmatig mee?

Steve Vandenberghe ondersteunt het idee van een leerkrachtenplatform. Ook de reacties op de werkvloer zijn positief, want hierdoor kunnen bij de start van het schooljaar een aantal dringende problemen opgelost worden. Maar tot nu toe is de impact beperkt, ook in het basisonderwijs. Tegen de herfstvakantie is de poule al opgebruikt en zijn er nog noden, merkt de spreker op. Hij roept de minister op om extra middelen te blijven vrijmaken om het leerkrachtenplatform te laten slagen, ook op langere termijn. Dat moet planmatig gebeuren en hangt af van de beschikbare financiële middelen, geeft hij nog mee.

Een tweede pijnpunt van deze legislatuur is volgens *Elisabeth Meuleman* het leerkrachtenloopbaanpact. Bij aanvang van de legislatuur was er nog goede hoop, maar het is niet gelukt om goede voorstellen te formuleren. De minister kiest ook niet meer voor een groot loopbaanpact, maar zal eerder enkele ad-hocmaatregelen uitwerken. In de cao zitten een aantal aspecten die de werkzekerheid voor de startende leerkracht moeten versterken, maar er is volgens het lid veel meer nodig.

Er is vraag naar werkbaar werk, met een differentiëring van de onderwijsloopbaan. Er is maatwerk nodig voor zowel de startende als de oudere leerkracht. Om werk te maken van differentiatie is het nodig om in team te werken. Ook de loopbaan van de leerkracht moet herbekeken worden. Het gaat niet meer om iemand die 22 uur vast voor de klas staat als enige leerkracht. Er zijn vooruitstrevende ideeën om de loopbaan van de leerkracht aantrekkelijker en werkbaarder te maken. Er is volgens het lid veel te weinig out of the box gedacht en er hadden deze legislatuur veel grotere stappen gezet moeten worden.

Ook *Kathleen Krekels* gaat in op de leerkrachtenplatforms. Hoe zal de invulling door de scholengemeenschappen geëvalueerd worden? Er is vastgelegd dat de leerkrachten uit het platform voor 85 percent ingezet moeten worden voor korte vervangingen, en als daaraan niet wordt voldaan, zijn er het volgende leerjaar minder uren voor die leerkracht. Directeurs stellen alles in het werk om die 85 percent te bereiken. Het lid stelt vast dat leerkrachten wel soms voor langere interim-momenten worden ingezet. Dat is niet de bedoeling, want dat gaat ten koste van de flexibiliteit van het systeem. Hoe wordt de grens van 85 percent geëvalueerd? Worden leerkrachten toch soms voor een langere periode in een klas geplaatst?

1.3.3. Een loopbaanlange professionalisering en ondersteuning van leraren realiseren

Onderzoeksresultaten van praktijkgericht onderwijsonderzoek laten doorstromen naar de klas- en schoolvloer, is volgens *Koen Daniëls* belangrijk. Er dient volgens het lid wel over gewaakt worden dat bepaald onderzoek ook kan gebeuren door andere praktijkgroepen en met een andere inslag. Er zijn onderzoeksgroepen met een bepaalde traditie, waarvan de resultaten ook allemaal in dezelfde richting wijzen. Vlaanderen heeft nood aan onderzoeksgroepen over leerwinst en leerresultaten, meent het lid, en niet enkel aan een focus op sociale mobiliteit en sociale achtergrond, wat uiteraard ook belangrijk is.

1.4. Strategisch doel 3: Onderwijsinstellingen versterken

1.4.1. Het inschrijvingsbeleid vereenvoudigen en vernieuwen

In sommige passages wordt verwezen naar de LED-databank. *Jo De Ro* vraagt zich af of voor de inschrijvingen er geen planlastvermindering mogelijk is en frustratie op het terrein kan verdwijnen door de verklaringen op eer inzake thuistaal Nederlands en het opleidingsniveau van de moeder weg te laten vallen.

1.4.2. Een optimalisatie van het onderwijslandschap mogelijk maken

Over de verlenging van de scholengemeenschappen zegt *Jo De Ro* dat vooral gemeentelijke schoolbesturen het heel goed zouden vinden mocht dko opgenomen worden in de scholengemeenschappen, ook al is dat met een lager puntencoëfficiënt voor de leerlingen. Om de samenwerking tussen leerplichtonderwijs en dko te bevorderen, is dat een logische stap.

Met het behoud van de scholengemeenschappen heeft volgens *Koen Daniëls* de Vlaamse Regering heel goed geluisterd naar het werkveld. De leerkrachten, de vakbonden en de meeste onderwijsverstrekkers hadden die vraag gesteld. Samenwerken kan op allerlei manieren. Het is volgens de spreker een kenmerk van de vrijheid van onderwijs dat de decreetgever niet oplegt hoe schoolbesturen moeten samenwerken. Hij neemt aan dat andere organisaties de vrijheid die ze steeds prediken ook niet via interne structuren zullen beperken.

1.4.3. De werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs evalueren

Jo De Ro informeert naar de timing van het SONO-onderzoek.

1.4.4. Het aanbod en de financiering in het hoger onderwijs bijsturen

De evaluatie van de interne allocatiemodellen wordt dit academiejaar opgeleverd. *Tine Soens* had graag de concrete timing vernomen.

Koen Daniëls betreurt dat de doorgevoerde klik niet voor een deel werd aangewend voor de OBE's. Ook binnen de VLUHR bestonden hierover verschillende meningen, maar een gedeeltelijke aanwending had volgens de spreker gradueel de grote ongelijkheid kunnen wegwerken. Nu wordt niet gekeken naar de OBE's, maar dat is volgens het lid wel nodig om ervoor te zorgen dat er een rationeel aanbod is en er geen richtingen met een hoge OBE georganiseerd worden om via interne allocatie middelen te hebben voor studierichtingen met een lagere OBE.

1.4.5. Het onderwijsbeleid voeren in de Vlaamse Rand en Brussel

Er is onderzoek gepland om scholen in de Vlaamse Rand te ondersteunen bij het opzetten van een talenbeleid. *Jo De Ro* wil weten wie het onderzoek zal uitvoeren.

1.4.6. Juridisering, regeldruk en planlast terugdringen

Jos De Meyer stipt aan dat hij in het verleden al meerdere keren de planlast ter sprake heeft gebracht. In de beleidsbrief staat: "Planlast reduceren vraagt een integrale aanpak waarbij alle bestuursniveaus hun verantwoordelijkheid moeten opnemen. Ik blijf in dit kader inzetten op een verdere verlaging van alle mogelijke administratieve lasten die vanuit het Vlaamse onderwijsbeleid gevraagd worden, maar vraag ook het blijvend engagement van de koepels van onderwijsverstrekkers en het GO! en hun pedagogische begeleidingsdiensten om werk te maken van de uitrol van het actieplan Tarra. (...) Ik maak een overzicht op van alle initiatieven die in de voorbije jaren bijdroegen aan een vermindering van de administratieve lasten voor directies en leraren(teams) en van de uitvoering van het actieplan Tarra."

In het antwoord op een schriftelijke vraag van 17 april 2018 (*Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2017-18, nr. 372) stelde de minister dat in het najaar 2018 een stand van zaken opgemaakt zou worden. De spreker hoopt in het antwoord van de minister een overzicht te krijgen, of een vooruitzicht wanneer het overzicht ter beschikking zal zijn.

Ook *Caroline Gennez* vraagt naar de stand van zaken van het actieplan Tarra en *Kathleen Krekels* hoort graag de concrete acties van de minister, naast de resultaten van de gesprekken die de minister voert met de onderwijsverstrekkers om de planlast te verminderen.

De minister verwijst naar een hangende rechtszaak bij het Grondwettelijk Hof in verband met de bevoegdheden van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen. *Tine Soens* vraagt hier meer toelichting over.

Ook in de beleidsbrief duikt het modewoord blockchain op, aldus het lid. Er zal een onderzoek gebeuren of die technologie een oplossing kan zijn voor een vlotte uitwisseling van internationale diplomadata. Volgens de spreker garandeert blockchain enkel dat de data achteraf niet meer aangepast kunnen worden, maar niet dat ze correct zijn. Daarom vraagt zij meer uitleg bij de 'proof of concept' en de specifieke bedoeling ervan.

De minister wil de monitoring hoger onderwijs uitbreiden naar hbo5 en de specifieke lerarenopleidingen. Gaat dit over het studierendement of betreft het een andere monitoring?

1.5. Strategisch doel 4: Werk maken van een Masterplan Scholenbouw

1.5.1. Masterplan Scholenbouw uitwerken

Eind december 2017 werden meer dan 17.250 extra plaatsen gerealiseerd en in de periode 2018-2021 verwachten we nog 20.245 bijkomende plaatsen, schetst *Jos De Meyer*.

Het lid citeert de beleidsbrief: "In uitvoering van de DBFM-operatie Scholen van Morgen, werd in 2017 nog 128.290 m² schoolbouwoppervlakte opgeleverd. In mei 2018 werden 156 scholen volledig opgeleverd en zijn negen scholen in de bouw-fase, vijf scholen in de vergunningsfase en twaalf scholen in de ontwerp-fase.". De oproep voor de nieuwe projectspecifieke DBFM was een succes. Binnen de voorziene investeringsruimte van 550 miljoen euro werden 42 projecten geselecteerd verspreid over dertien clusters, schetst de spreker.

In dit kader zijn de huursubsidies belangrijk, merkt het lid op. Een eerste oproep in 2017 leverde 35 ontvankelijke en goedgekeurde huursubsidieaanvragen op. Bij de tweede oproep in 2018 werden voor 59 scholen de huursubsidies goedgekeurd.

De samenwerking met de minister bevoegd voor Omgeving heeft het mogelijk gemaakt dat scholen ook een beroep kunnen doen op subsidies van OVAM om bij urgente situaties asbest in schoolgebouwen versneld en veilig te verwijderen.

Inzake energiebesparende investeringen in schoolgebouwen wijst de spreker op de 32 miljoen euro voor het leerplichtonderwijs en de 20 miljoen euro voor het hoger onderwijs.

Voor de toekomst stelt de minister volgens *Jos De Meyer* terecht: "De evaluatie van het DBFM-programma Scholen van Morgen zal ons dan ook bijkomend inzicht verschaffen in de eerste lessen en aandachtspunten om hieruit bij te leren voor de toekomst."

Naast de reguliere middelen blijft het volgens het lid essentieel om de alternatieve financiering zoals DBFM en huursubsidies te behouden.

Koen Daniëls, van zijn kant, wil duidelijk stellen dat een Inschrijvingsdecreet het probleem van de capaciteit niet oplost. Het Inschrijvingsdecreet zorgt eigenlijk

voor de rangschikking van ongelukkigen, omschrijft het lid. Als er meer gegadigden zijn dan plaatsen, zullen steeds mensen ontevreden zijn. Het Inschrijvingsdecreet bepaalt wie geen plaats zal hebben. Daarom zijn er stevige investeringen in capaciteitsmiddelen, geeft de spreker mee en merkt op dat niet in één legislatuur rechtgezet kan worden wat in de acht voorafgaande legislaturen is scheefgegroeid. Hoe zijn we zeker dat de capaciteitsmiddelen worden ingezet voor scholen en vestigingsplaatsen waar zich werkelijk een capaciteitsprobleem voordoet, dus voor de scholen en vestigingsplaatsen waar de ouders hun kinderen naartoe willen sturen?

1.6. Strategisch doel 5: Topkwaliteit realiseren

1.6.1. Instellingen verantwoordelijkheid geven voor kwaliteitszorg

Koen Daniëls ontvangt het signaal dat de appreciatie van de inspectie over bepaalde pedagogische keuzes die een school maakt toch uit de inspectieverslagen zou moeten blijven. De doorlichting gebeurt op basis van het bereiken van de eindtermen, niet zozeer van de leerplannen. Het lid meent dat de inspectie zich daarop moet focussen.

1.7. Aandacht voor transversaal beleid

1.7.1. Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers

Inzake OKAN is nog extra onderzoek gepland. *Elisabeth Meuleman* is van mening dat al veel conclusies getrokken zijn uit het OKANS-onderzoek. Het stelt het lid teleur dat er niet meer initiatieven worden genomen deze legislatuur en niet minstens een aantal pistes worden ontwikkeld voor de hervorming van het OKAN-onderwijs, want de pijnpunten zijn gekend, meent de spreker. Wat staat nog in de steigers of blijft het bij verder onderzoek?

Kathleen Krekels kijkt uit naar het monitoring- en evaluatierapport. Er zijn al verbeteringsinitiatieven genomen, die het lid positief evalueert.

1.7.2. Horizontale beleidsplannen

Ingeborg De Meulemeester verwijst naar de initiatieven binnen het VAPA zoals het opzetten van trajecten rond kostenbeheersing en het tegengaan van onbetaalde schoolfacturen in 45 scholen. Het lid vraagt om de scholen te blijven stimuleren en te ondersteunen in het blijvend transparant communiceren naar ouders over de verwachte schoolkosten en het voeren van een kostenbeheersend beleid.

De minister steunde de werking van vzw Schulden op school, zodat scholen bewust gemaakt worden van de problematiek en tools aangereikt kunnen worden over het thema kansarmoede en kostenbeheersing. Het lid vraagt hoe dat concreet verloopt en of de minister feedback krijgt van de vzw Schulden op school.

In de toelichting zegt de minister dat het budget voor studenttutoring verdubbeld zal worden. *Tine Soens* vraagt waar dit in de begroting is te vinden.

2. Antwoorden van de minister

2.1. Algemeen

In 1987 zong John Hiatt 'Have a little faith in me', 'heb wat vertrouwen in mij', vat minister *Hilde Crevits* aan. Hij zong over zijn geliefde maar bij het horen van een aantal vragen dacht de minister: heb toch wat vertrouwen in onze geliefde scholen.

Vertrouwen is voor de minister een zeer kostbaar begrip. In het regeerakkoord staat: 'Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan'. De afgelopen vier jaar werd de scholen ook vertrouwen gegeven, stipt de minister aan. Zij is ervan overtuigd dat scholen het op alle vlakken beter doen als ze de nodige vrijheid en bijgevolg respect krijgen, uiteraard binnen een duidelijk afsprakenkader.

Uiteraard moet de overheid toezien op de kwaliteit van het onderwijs en hoe de middelen worden inzet. Maar voor inmenging op het vlak van methodieken, de keuze van een pedagogisch project enzovoort past de minister. Daarvoor is de vrijheid haar te kostbaar.

De minister is ook van mening dat sommige vragen haaks staan op de Tarradoelstellingen. Regelmatig werd gevraagd hoe iets gecontroleerd wordt, hoe scholen zich moeten verantwoorden en of middelen gekleurd kunnen worden. Maar tegelijkertijd werd gesteld dat er voor de scholen minder papierlast moet zijn en ze zich minder moeten verantwoorden. Het is een spanningsveld waarbinnen keuzes gemaakt moeten worden, en waarbij de minister prioriteit geeft aan vertrouwen. Er is een uitstekende onderwijsinspectie en er zijn verificatieorganen. Zij moeten hun werk kunnen doen, zonder nieuwe verantwoordingsplichten in het leven te roepen, meent de minister.

2.2. Strategisch doel 1: Talenten van elke lerende ten volle ontwikkelen

2.2.1. *Alle kinderen stevige fundamenten geven door een sterk basisonderwijs*

De minister is blij met de aandacht voor het toekomstplan voor het basisonderwijs, want ze is overtuigd van de noodzaak ervan.

De sociale partners hebben een voorstel uitgewerkt: 'Naar een sterk, duurzaam en veerkrachtig basisonderwijs'. In de begeleidende brief vroegen de sociale partners aan de minister om het document voor bespreking voor te leggen aan de leden van de Commissie voor Onderwijs van het Vlaams Parlement. De sociale partners hebben de noden in het basisonderwijs geraamd op 1,8 miljard euro op tien jaar tijd en zouden deze berekening graag kunnen duiden aan de commissie.

De Vlaamse Regering heeft niet gewacht om al initiatief te nemen en de maatregelen zijn volgens de minister gekend.

De minister beaamt dat de middelen effectief in de klas terecht moeten komen. Daarvoor is er een garantie ingebouwd.

Alle scholen ontvangen een kleuterparticipatierapport via Mijn Onderwijs, deelt de minister mee. Het doel is scholen informeren over het aanwezigheidsritme van elke kleuter afzonderlijk, zodat zij een zicht houden op de groep van kleuters die mogelijk te weinig aanwezig is. Scholen ontvangen deze rapporten telkens na de kerstvakantie en na de paasvakantie. Zo hebben scholen nog voldoende tijd om acties te ondernemen ten aanzien van de kleuters waar zij zich zorgen over maken. Een tweede doel is om scholen die hun beleid inzake kleuters bijsturen, de mogelijkheid te bieden om hun gewijzigd beleid aan de hand van het rapport na de paasvakantie te evalueren.

Een school kan zich op basis van dit rapport niet vergelijken met andere gelijkaardige scholen (tenzij men onderling informatie zou uitwisselen, bijvoorbeeld binnen een scholengroep). Scholen kunnen wel de kleuteraanwezigheden op gemeenteniveau raadplegen op de website van AGODI.

Een warme overdracht vanuit de kinderopvang naar de kleuterschool is nodig, beklemtoont de minister, als antwoord op de vraag over een nieuw curriculum voor

kinderen van 0 tot 6 jaar. Waar mogelijk het (fysiek) dichterbij elkaar organiseren van de kinderopvang en de kleuterschool biedt daar bijvoorbeeld mogelijkheden voor. Ook multifunctionele schoolinfrastructuur kan hier stimulerend werken. De minister verwijst naar de nieuwe basisschool Sint-Rita in Sint-Truiden. Verschillende kindgebonden diensten uit Onderwijs en Welzijn zitten er samen op één campus, met inbegrip van het deeltijds kunstonderwijs. Ook de inzet van de kinderverzorgsters kan die warme overdracht faciliteren.

De transitie van kinderopvang naar kleuterschool is inderdaad een belangrijk punt, beaamt de minister. Kinderen uit de crèches stromen wel vlot door naar de kleuterschool. Dat bewijzen de inschrijvingen. Maar er is ook een kwalitatief luik. Samen met Welzijn werd een transitieplan met dertien acties opgezet. Dat gaat onder meer over het bevorderen van lokale samenwerking met Huizen van het Kind, het Lokaal overleg Kinderopvang en het LOP; de begeleiding van specifieke groepen zoals nieuwkomers, Roma en woonwagenbewoners; de samenwerking in de opvolging van niet-ingeschreven kleuters; maar evengoed over de uitwisseling over sociaalpedagogische thema's zoals de balans tussen zorg en leren; de afstemming van de verschillende opleidingscurricula, praktijkuitwisseling en de communicatie met ouders.

Verder vermeldt de minister de ondersteuning van het project 'Kleine kinderen grote kansen' gericht op armoede- en diversiteitsvaardig onderwijspersoneel. Zij prijst het project en de resultaten ervan.

De minister begrijpt dat er een culturele participatiedrempel is. Het is niet voor iedereen evident om zijn/haar kind naar de crèche of de school te sturen. Daar zet ze op in via het actieplan kleuterparticipatie en transitie.

De opmerking over de financiële participatiedrempel voor het kleuteronderwijs begrijpt de minister minder. Zij hoort net altijd dat het een financiële ontlasting is voor het gezinsbudget als een kind uit de kinderopvang naar de kleuterklas kan.

De minister wil de financiële drempel ook enigszins nuanceren: naast de kosteloosheid van wat nodig is in functie van de ontwikkelingsdoelen kleuteronderwijs, is er in het kleuteronderwijs ook een maximumfactuur.

Kleuters van 3 jaar oud die ingeschreven zijn in het Nederlandstalig onderwijs en kleuters van 4 jaar oud die ingeschreven blijven en voldoende aanwezig zijn op school, krijgen vanaf 2019 132,60 euro extra per jaar. Deze kleutertoeslag vormt een onderdeel van het Groeipakket of de vernieuwde kinderbijslag, schetst de minister.

Voor het antwoord op de vraag over de kleutercoördinator verwijst de minister naar haar antwoord op vraag om uitleg 320 van Vera Celis van 2 maart 2018.

Basisscholen hebben nu reeds de mogelijkheid om zich zo te organiseren dat leerkrachten zich specialiseren in bepaalde leergebieden, stipt de spreker aan. Er zijn ook voorbeelden van scholen die leergebiedexperten inzetten. De minister bezocht GBS De Zilverberg in Roeselare. Door met leergebiedexperten Engels en Frans te werken, kon er meer losgekomen worden van de handboeken. Dit is dus een mogelijk model, maar het blijft de vrijheid van de school om zich naar eigen inzichten te organiseren. Dat is vooral van toepassing voor de derde graad. Deze school werkt in de derde graad ook klasdoorbrekend, wat ruimte geeft om in groepen stimulansen op maat te bieden en niet te stigmatiseren, stipt de minister aan.

Er is dus al ruimte om met leergebiedexperten te werken. De minister oppert dat het misschien beter is om goede voorbeelden in de verf te zetten in plaats van de principiële discussie aan te gaan.

De proefprojecten differentiatie reiken wel verder dan het inzetten van leergebied-experten. De overheid kan scholen immers niet verplichten om in het kader van differentiatie enkel te werken met leergebiedexperten in het basisonderwijs. De overheid bepaalt het 'wat', niet het 'hoe'.

Op basis van de resultaten van de beginsituatieanalyse over hun differentiatiepraktijk gaan in het project nu vijftig scholen aan de slag. Zij bepalen zelf welke pedagogisch-didactische methodieken het meest aangewezen zijn voor de doelen die ze vooropstellen. Het inzetten van leergebiedexperten kan één van de mogelijke pistes zijn. De proefprojecten lopen in de betrokken scholen tot en met het schooljaar 2019-2020. Nadien zullen de kennis en ervaringen uit de proefprojecten gedeeld worden met het ruime onderwijsveld en indien positief geëvalueerd, verder geïmplementeerd worden.

Wat de wetenschappelijke opvolging betreft, gaat het om een procesevaluatie op metaniveau, over de verschillende projecten heen. Het doel bestaat erin de differentiatiepraktijken die in de verschillende scholen lopen in kaart te brengen, te beschrijven en te analyseren. Bedoeling van dit onderzoek is dat de bevindingen als inspiratie kunnen dienen voor scholen om hun differentiatiebeleid te versterken. Dat is volgens de minister heel belangrijk voor de toekomst, want zonder differentiatie is het onmogelijk om alle uitdagingen onder controle te houden.

Gezien de geschetste opdracht, is het maar zinvol de wetenschappelijke opvolging op te starten als de scholen al een tijdje aan de slag zijn. De onderzoeksopdracht, waarvoor een uitbesteding zal gebeuren, zal bij het begin van het schooljaar 2019-2020 worden opgestart en loopt één jaar. De aanbesteding loopt op dit moment nog, geeft de minister mee.

Het besluit dat de nieuwe modellen voor het getuigschrift basisonderwijs en het getuigschrift bereikte doelen vastlegt, is al een eerste keer voorgelegd aan de Vlaamse Regering, zegt de minister. Uit het Vloradvies bleek al dat alle sociale partners principiële bezwaren hebben. De minister heeft wel oor voor een werkbare en praktische uitwerking. Als er een model 'getuigschrift bereikte doelen' komt, dan mag dat geen bijkomende planlast voor het lerarenteam genereren, maar moeten we wel duidelijkheid creëren voor de studieloopbaan van de leerling, aldus de minister.

2.2.2. De lat hoog leggen voor alle leerlingen door het secundair onderwijs te moderniseren

De Vlaamse overheid beschikt over een prima systeem om informatie op systeemniveau te verkrijgen. Dat is namelijk het peilingsonderzoek waarvan de resultaten een belangrijke indicator zijn voor de algemene kwaliteit, aldus de minister.

Voor de gevalideerde toetsen – die nota bene enkel in het basisonderwijs verplicht zijn – werd decretaal vastgelegd (decreet Basisonderwijs artikel 44ter) dat het primaire doel het verzamelen van informatie op schoolniveau is, zodat een school daarmee aan de slag kan gaan in het kader van interne kwaliteitszorg. De minister stelt vast dat ook de Vlor deze aanpak verkiest in haar advies met betrekking tot gevalideerde toetsen als hefboom voor kwaliteit. Daarin staat ook dat er bereidheid bestaat bij de koepels en het GO! om over hun gezamenlijke bevindingen in het kader van deze toetsen in overleg te gaan met de overheid. Dat is volgens de minister heel belangrijk.

De minister wil niet dat er rankings van scholen opgesteld worden. De proeven werden ingevoerd om de kwaliteit te verbeteren. Het is aan de onderwijsinspectie om erop toe te zien dat de scholen de resultaten ook effectief aanwenden om de kwaliteit te verbeteren.

Communicatie heeft een schakelfunctie tussen het (onderwijs)beleid en het (onderwijs)veld en bouwt zo mee aan kwaliteitsvol onderwijs voor iedereen. Alle entiteiten van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming nemen hierin hun gedeelde verantwoordelijkheid en rol op. De minister is bijzonder trots op Schooldirect en er zijn de verschillende websites van het beleidsdomein voor de verschillende doelgroepen, informatiesessies, Edulex enzovoort.

Het belang van duidelijke communicatie en heldere informatieverstrekking is inderdaad groot. Daarom is ook via de regelgeving een informatieplicht opgelegd aan schoolbesturen om in aanloop naar het schooljaar 2019-2020 ouders en leerlingen duidelijk te informeren over de modernisering van het secundair onderwijs in globo en de impact ervan op schoolniveau.

De regelgeving met betrekking tot de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs is duidelijk. In het tweede jaar van de eerste graad kiest een leerling inderdaad een basisoptie of een pakket (of – in de B-stroom – een combinatie van basisopties of pakketten). Daarnaast zijn er ook twee lesuren differentiatie om in te zetten op verdieping of remediëring van onderdelen van de basisvorming of verdieping in klassieke talen. De klassenraad kan op het einde van het eerste leerjaar remediëring opleggen aan een leerling en/of de doorstroom naar bepaalde basisopties en pakketten inperken. Binnen die contouren moeten schoolbesturen het onderwijs binnen hun scholen vorm geven.

De administratie maakt momenteel volop werk van de communicatie, ook in een vroeg stadium. De minister verwijst bijvoorbeeld naar de website onderwijsdoelen.be, waar ook de nieuwe eindtermen onder voorbehoud van goedkeuring door het Vlaams Parlement te vinden zijn.

Het is volgens de minister een bijzondere periode. Enkele directies hebben gevraagd naar een jaar uitstel van de eindtermen. De minister wijst erop dat de decretaale timing om leerplannen in te dienen 31 januari is. Het is goed dat iedereen al kan voorbereiden, maar we zijn op weg om de timing te halen, merkt de minister op.

Onderwijsvertrekkers, sociale partners en scholen geven aan dat ze echt willen starten. Er is wel de vraag dat de inspectie niet onmiddellijk scholen afrekent op de nieuwe leerplannen.

Zoals zeer recent nog uitgebreid toegelicht bij het antwoord op de vraag om uitleg van Jos De Meyer (vraag om uitleg nr. 12 van 18 oktober 2018) wordt de vraag van de minister naar fiscaal gunstige regimes voor bedrijven die investeren in schooluitrustingen of ICT onderzocht door de Federale Regering. De commissie zal op de hoogte gehouden worden van de evolutie. Het onderwijsbeleid van de gemeenschappen wordt vandaag voor een groot deel gefinancierd met een federale dotatie afkomstig van de btw-inkomsten.

De continuering van de scholengemeenschappen is een noodzakelijke beslissing voor het bieden van rechtszekerheid aan de scholen en scholengemeenschappen voor basisonderwijs en secundair onderwijs, aldus de minister. De scholengemeenschappen blijven mogelijk binnen het basisonderwijs en binnen het secundair onderwijs. Niveauoverschrijdende scholengemeenschappen zijn dus niet mogelijk. Ook dko kan binnen dit kader geen deel uitmaken van een scholengemeenschap. Zoals uit het Vloradvies bij OD XXIX blijkt, is de meerderheid van het onderwijsveld het eens met deze manier van verlenging, merkt de minister op. Ze wil niet tegen de visie van het werkveld in grote veranderingen doorvoeren. Zeker niet als het motto van de regering 'vertrouwen' is en het veld voorstander is van de scholengemeenschappen.

De vraag of de examencommissie beter kan omgaan met de ondersteunende maatregelen voor kandidaten met leerstoornissen bevat twee elementen: ten eerste of er genoeg examens zijn met ondersteunende maatregelen, ten tweede of de maatregelen zelf wel afdoende zijn. De examencommissie vindt het heel belangrijk dat ze toegankelijk is voor iedereen. Daarom heeft ze ondersteunende maatregelen voor kandidaten met een leerstoornis, functiebeperking of medische problemen. Ook mensen die in een gesloten instelling verblijven of Belgen die in het buitenland wonen, krijgen faciliteiten om examen af te leggen.

Wie ondersteunende maatregelen wil, doet een aanvraag op basis van een gemotiveerd attest. Na goedkeuring mag de kandidaat examens plannen in een aparte categorie: de GA-examens. Het onderscheid tussen de GA-planning en de algemene planning is er zuiver om organisatorische redenen. De examencommissie moet de praktische zaken die bij een GA-examen komen kijken tijdig voorbereiden zodat het examen optimaal kan verlopen.

De examencommissie had tussen september 2017 en september 2018 in totaal 5300 actieve deelnemers in de derde graad. Van dat aantal hebben 372 kandidaten (7 percent) een GA-statuuut. De examencommissie plant zo rationeel mogelijk op basis van het potentieel aantal kandidaten. Het is dus logisch dat een GA-examen minder vaak voorkomt in de planning dan een standaardexamen, licht de minister toe. De enige garantie die de examencommissie aan kandidaten geeft, is dat ze elk vak binnen vier maanden kunnen afleggen. In de GA-categorie moet het dus volstaan om vier tot vijf examens verspreid per jaar te geven, een aanbod dat de examencommissie ook doet.

De examencommissie heeft heel wat ondersteunende maatregelen en staat open voor specifieke noden. Zo krijgen kandidaten met een GA-statuuut bijvoorbeeld meer tijd om het examen te maken of mogen ze voorleessoftware gebruiken. De examencommissie wil echter ook zo inclusief mogelijk werken en stelt een aantal zaken ondertussen standaard ter beschikking van alle kandidaten: een groter scherm, een concentratiehoek, een woordenboek, spellingcheck en rekenmachine op elke examencomputer.

2.2.3. Studenten in het hoger onderwijs maximale kansen op slagen en internationale ervaring geven

De minister beaamt dat er inderdaad heel wat zaken voorhanden zijn die gebruikt kunnen worden om jongeren goed te oriënteren. Voor het antwoord verwijst de minister naar de actuele vraag van Tine Soens van 14 november 2018 (*Actuele vragen* VI.Parl. 2018-19, nr. 92) over de tijd die studenten nodig hebben voor het behalen van een diploma.

Er zal een lijst van kansengroepen in de Databank Hoger Onderwijs opgenomen worden waarbij instellingen registreren of studenten er al dan niet toe behoren. De minister zal aan de commissie de lijst bezorgen. Het gaat bijvoorbeeld over of er functiebeperking is, en zo ja welke (motorisch, visueel enzovoort). Het is de student die beslist of hij zich laat registreren als een student uit een van de kansengroepen.

Omdat dit over privacygevoelige gegevens gaat, dient erover gewaakt te worden dat zowel de verzameling als de transfer van de gegevens in overeenstemming is met de nieuwe privacywetgeving. De eerstvolgende stap is dan ook de opmaak van een protocol tussen alle instellingen hoger onderwijs, het Departement Onderwijs en Vorming en AHOVOKS waarin alle modaliteiten inzake de verzameling en transfer geregeld worden. Een ontwerp van protocol wordt momenteel voorbereid door het Departement Onderwijs en Vorming en AHOVOKS, en zal in een tweede fase besproken en gefinaliseerd worden in overleg met de hogescholen en univer-

siteiten. De tekst moet voor advies voorgelegd worden aan alle 'data protection officers', dus ook aan de DPO van elke individuele hogeschool en universiteit. Al deze adviezen zullen gebundeld worden in een protocol en ter advies voorgelegd worden aan Vlaamse Toezichtscommissie. Dat laatste is optioneel, maar gezien de privacygevoeligheid van de gegevens is dat volgens de minister wel aangewezen.

Sinds dit academiejaar zijn de instellingen hoger onderwijs begonnen met de eenduidige registratie van kansengroepen. Doelstelling is in de loop van het academiejaar deze gegevens nog in te laden in de Databank Hoger Onderwijs.

Het charter grensoverschrijdend gedrag werd ondertekend in maart 2018. De implementatie berust volledig in de handen van de instellingen zelf. Dat was ook de bedoeling: het is een engagementsverklaring. Elke instelling heeft zich geëngageerd om het charter uit te voeren. Hierbij zal elke instelling de problematiek van grensoverschrijdend gedrag monitoren en het beleid via interne kwaliteitszorg hierop afstemmen.

In de uit te werken internationaliseringsstrategie zal zeker aandacht zijn voor kansengroepen. Belangrijk is dat in de pas gestarte registratie ook kansengroepen worden meegenomen, zodat ze gemonitord kunnen worden. De minister haalt nog de initiatieven aan om kansengroepen specifiek te ondersteunen in het kader van studentenmobiliteit.

2.2.4. Samenwerking tussen het kunstonderwijs en de cultuuractoren

De samenwerking, Kunstkuur genaamd, wordt vanuit CANON Cultuurcel gecoördineerd. Ondertussen is de website kunstkuur.be gelanceerd waar scholen en academies terecht kunnen om zicht te krijgen op de aanvraagprocedure, om inspiratie op te doen enzovoort. De eerste samenwerkingsinitiatieven zullen volgend schooljaar van start gaan. Dat zullen er op basis van het beschikbare budget ongeveer een tachtigtal zijn, geeft de minister mee.

Om de scholen en academies hierop voor te bereiden, vinden er momenteel infosessies plaats. De aandacht voor deze kans tot samenwerking is erg groot. Oorspronkelijk werden drie infosessies Kunstkuur gepland. Omdat ze snel volzet waren, werden telkens nieuwe sessies toegevoegd. Er zijn momenteel negen sessies volgeboekt.

Ook via het Netwerk Cultuureducatie van de lerarenopleiding, de dynamospreekuren, de netwerkdagen Lezen op School werd Kunstkuur gelanceerd. Op het Archief voor Onderwijs is er een collectie inspirerende filmpjes Kunstkuur aangemaakt.

De minister stimuleert dat er samengewerkt wordt met een lokale culturele partners. Daarom voorziet CANON Cultuurcel ook een workshop Binnenste Buiten met het forum voor amateurkunsten. De minister verwacht dan ook dat er tegen 1 maart 2019 veel aanvragen tot samenwerking zullen worden ingediend.

2.2.5. Leerdoelen scherpstellen om sterke persoonlijkheden te vormen

De minister bevestigt dat er in de taskforce Luchtkwaliteit een vertegenwoordiger van VVSG is opgenomen. Ook het kabinet en de administratie van minister Schauvliege zijn vertegenwoordigd, onder andere MOS, het Departement Omgeving en VMM.

Niet minder dan 110 scholen registreerden zich op de website www.paraatvoordeschoolstraat.be. De minister noemt dit een succes.

De minister is van mening dat de acties niet vrijblijvend en vaag zijn, maar heel concreet en met directe impact.

In 2016 ondertekende de minister samen met minister Jo Vandeuren, de onderwijskoepele, verschillende partners uit de voedingsindustrie, de koepel van auto-maatleveranciers, vertegenwoordigers voor (drink)water, cateraars, het Vlaams Instituut Gezond Leven en verschillende onderwijspartners een engagementsverklaring. De huidige stand van zaken is volgens de minister positief.

Zonder dat een verplichting werd opgelegd, bieden basis- en secundaire scholen vandaag een evenwichtiger aanbod van dranken en tussendoortjes aan. Het meest opvallende resultaat is dat zeven op de tien secundaire scholen in het schooljaar 2017-2018 geen gesuikerde frisdranken meer aanboden, een forse verbetering in vergelijking met drie jaar geleden, toen dat in amper drie op de tien scholen het geval was. De minister legt geen verplichtingen op, maar vraagt wel om wat vertrouwen te hebben in de scholen. Een positieve benadering kan ook een mindshift teweegbrengen, meent de spreker.

2.2.6. Competenties van Nederlands en moderne vreemde talen blijvend verbeteren

De minister wijst erop dat het onderzoek 'Het Vlaamse lager onderwijs in PIRLS 2016' stelt dat Nederland met een gemiddelde score van 545 significant hoger scoort dan Vlaanderen (gemiddelde score 525). Maar het is correct dat ook Nederland een probleem heeft inzake begrijpend lezen.

Met alle betrokkenen samen een dag rond een thema werken, was zeker zinvol. Tijdens het bezoek aan Nederland zag de minister een aantal scholen die er op relatief korte tijd in zijn geslaagd om een serieuze positieve ommezwaai te realiseren rond begrijpend lezen en welke handvatten ze daarbij hebben gebruikt.

Eind vorig schooljaar werd binnen de Nederlandse Taalunie een Taalraad begrijpend lezen opgericht. Daarin zitten docenten hoger onderwijs, onderzoekers, pedagogisch begeleiders en leraren. De middelen voor de vergaderingen van de Taalraad komen van de Taalunie. De Taalraad is al drie keer samengekomen en zal in december 2018 een advies met een concreet actieplan 'begrijpend lezen' aan het Comité van Ministers van de Taalunie voorleggen.

De herneming van de test begrijpend lezen vindt bij dezelfde groep leerlingen twee jaar later plaats. PIRLS testte in 2016 de leerlingen in het vierde leerjaar lager onderwijs. De test is nu hernomen bij dezelfde leerlingen in het zesde leerjaar. Daarbij is ervoor gezorgd dat leerlingen bij de herneming niet exact dezelfde toets-items voorgeschoteld krijgen. De resultaten van het onderzoek zijn bekend in het voorjaar van 2019. De herneming zal ook aantonen of de test in het vierde leerjaar niet te moeilijk was, of dat een oorzaak zou kunnen zijn van de slechte score en of de achterstand nu is ingehaald.

Bij de start van dit schooljaar sloot de minister een samenwerkingsverband met de Académie de Lille. Daardoor kunnen Vlaamse leerkrachten uit het basisonderwijs drie maand stage lopen op een Franse school. Intussen hebben een viertal basis-scholen hun interesse geuit om leraren naar Frankrijk te sturen. De minister hoopt dat dit binnenkort op het terrein van start gaat. Via de steun voor FrancoForm, een nascholingsorganisatie voor leerkrachten Frans, kunnen leraren uit het secundair onderwijs een stage van twee weken in Frankrijk, meer bepaald in Vichy, volgen.

De verplichte niet-bindende toelatingsproeven hebben tot doel studenten een spiegel voor te houden en zicht te geven op hun talenten en werkpunten. Daaruit kan

remediëring volgen. Het referentiekader voor de lerarenopleidingen zijn de basiscompetenties die bij besluit van de Vlaamse Regering werden vastgelegd.

De basiscompetenties werden deze legislatuur geüpdatet. De minister vindt dit een volledig en werkbaar kader. Het zijn de lerarenopleidingen die verantwoordelijk zijn voor de diploma's die ze afleveren. De minister heeft er vertrouwen in dat zij net als alle andere opleidingen in het hoger onderwijs deze verantwoordelijkheid opnemen.

Met de huidige aanvraagronde voor anderstalige opleidingen, wordt voor de bacheloropleiding de decretaal vastgelegde grens van 6 percent anderstalige opleidingen bereikt of overschreden. Het definitieve percentage kan nog niet meegegeven worden want dit ligt nog voor ter beoordeling door de Commissie Hoger Onderwijs. Er zal moeten bekeken worden hoe hier verder mee omgegaan wordt.

De algemeen directeurs en rectoren geven aan dat een oefening gemaakt moet worden rond het anderstalig aanbod in het hoger onderwijs. VLIR en VLHORA willen komen tot een totaalpakket waarin zowel de ambities van de overheid als van de instellingen zelf vervat zitten. De minister kijkt uit naar hun voorstellen.

2.2.7. Van leren en werken een volwaardig onderwijstraject maken

Er is inderdaad bij alle partners een vraag voor een brede communicatie over duaal leren, waarop graag werd ingegaan, stelt de minister. Samen met minister Philippe Muyters werden middelen ingeschreven om in de loop van schooljaar 2018-2019 een communicatiecampagne op te starten met het oog op de organieke uitrol vanaf 1 september 2019. Het doel hiervan is om leerlingen, ouders, scholen en werkgevers warm te maken voor duaal leren. Hiervoor wordt samengewerkt met een extern bureau en de campagne wordt afgestemd met de stakeholders voor duaal leren.

Het klopt daarnaast dat duaal leren een van de vormen is van werkplekleren. Specifiek aan duaal leren is dat het een specifieke leerweg betreft en leidt tot een volwaardige kwalificatie.

Het kunstsecundair onderwijs is inderdaad tot op heden buiten beschouwing gelaten wat duaal leren betreft, bevestigt de minister. Dat wil niet zeggen dat intensief werkplekleren ook daar geen interessante piste is, want ook jongeren in het kunstsecundair onderwijs zijn gebaat met het opdoen van ervaringen in ondernemingen en organisaties. Bij duaal leren echter wordt zowel vertrokken van de eindtermen als van de beroepskwalificaties. Dat laatste is specifiek voor duaal leren wel cruciaal. Vandaar dat de scope van duaal leren tot op heden beperkt is tot het technisch en beroepsonderwijs. De minister neemt nu de eerste stappen samen met de Vlor en de SERV om na te gaan hoe duaal leren uitgebreid kan worden naar het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs.

Duaal leren in het hoger onderwijs zal een andere aanpak vergen dan duaal leren in het secundair onderwijs en zal geënt moeten zijn op de kaders binnen het hoger onderwijs. Zo zal voor het hoger onderwijs niet bepaald moeten worden hoeveel uren de opleiding minimaal op de werkvloer georganiseerd moet worden. De minister gaat ervan uit dat net zoals bij het secundair onderwijs het ook in het hoger onderwijs gaat over een essentiële focus op werkplekleren. Ondernemingen zullen voor een groter deel verantwoordelijk worden voor de opleiding van de studenten. Belangrijk hierbij is dat duaal leren in het hoger onderwijs nog maar net begonnen is. De komende maanden en jaren zal dit nog verder uitgewerkt moeten worden.

De minister geeft mee dat op vraag van minister Philippe Muyters en haarzelf de Vlor en de SERV een advies hebben uitgebracht over de mogelijke invulling en de

randvoorwaarden van duaal leren in hoger onderwijs. Uit deze adviezen kwam onder andere de vraag naar voren om te werken met duale proeftrajecten/piloot-projecten.

Er werd een ESF-oproep gelanceerd rond duaal leren in het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs. Met de oproep wil de minister proefprojecten financieren. De projecten bouwen voort op de ervaringen en praktijken in het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs. Ze omvatten telkens een voorbereidende fase van zes maanden en een uitvoeringsfase in het schooljaar 2019-2020. De minister verwacht concrete projectvoorstellen tegen 15 januari 2019. Geselecteerde projecten, maximum tien, gaan van start op 1 maart 2019.

Uit de projecten zullen beleidsdoelstellingen naar voren komen. Deze kunnen de aanzet geven om duaal leren verder te verbreden naar het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs. De projecten moeten een beter inzicht geven in de mogelijkheden, randvoorwaarden en modaliteiten van duaal leren in het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs.

Het hele proces zal worden opgevolgd via een lerend netwerk dat wordt getrokken door het Departement Onderwijs en Vorming en waar ook Syntra Vlaanderen en de Vlorpartners in aanwezig zijn.

2.2.8. Een vlotte doorstroom van het onderwijs naar de arbeidsmarkt realiseren

In de conceptnota 'Actieplan 4.0. Werk maken van werk in zorg en welzijn' wordt de oprichting van een taskforce aangekondigd. Via gemandateerde en betrokken vertegenwoordigers is onderwijs goed vertegenwoordigd in deze taskforce. Verder zal de uitwerking van de white paper contractstage, samen met de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de betrokken stakeholders, de volgende maanden de nodige aandacht krijgen, schetst de minister.

Recent heeft de Vlaamse Regering op voorstel van minister Vandeurzen en haarzelf een actieplan goedgekeurd voor een extra impuls om te werken in de zorg. De minister verwijst naar de snuffelstages vanaf 14 jaar, waarmee jongeren ook al op jonge leeftijd warm gemaakt worden voor zorgopleidingen.

Niet alleen generatiestudenten moeten meer toegeleid worden, voor de zorg geldt dat ook zijinstromers kunnen zorgen voor extra instroom en dit via verkorte trajecten en EVC binnen het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs en de Onderwijskwalificerende Opleidingstrajecten waarbij vanuit onderwijs samen met VDAB wordt ingezet op snelle kwalificering van verpleegkundigen en zorgkundigen. Het volwassenenonderwijs kan een grote rol spelen om mensen die voor een tweede carrière kiezen ook richting zorg te leiden en vooral op te leiden.

De minister herhaalt nogmaals dat geloof in de kwaliteit van de verpleegkundeopleidingen, op niveaus 5 en 6, belangrijk is. De commotie en controverse hierrond is niet goed voor de aantrekkelijkheid van het beroep.

De minister schetst dat momenteel een toepassing in datawarehouse wordt ontwikkeld waarmee specifiek voor arts en tandarts gemonitord kan worden hoe de deelname- en slaagcijfers aan de toelatingsexamens evolueren en hoe de inschrijvings- en slaagcijfers in de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde evolueren. In de toepassing worden voldoende persoonskenmerken opgenomen (geslacht, thuistaal niet Nederlands, opleidingsniveau moeder enzovoort) opdat de doorstroming van kansengroepen en eventuele genderverschillen opgevolgd kunnen worden.

Om het ondernemerschap in het hoger onderwijs te stimuleren, voorziet de minister in een aantal wijzigingen aan de Codex Hoger Onderwijs, zodat instellin-

gen hoger onderwijs meer inzetten op ondernemend onderwijs. Dat was een heel concrete verzuchting vanuit de ondernemersorganisaties en speelt bijvoorbeeld uitdrukkelijk bij heel wat vrije beroepen, maar ook in de ICT. Jongeren zijn soms heel vakbekwaam binnen hun domein maar nog onvoldoende gewapend om hun zelfstandige activiteit ook te managen.

Een eerste aanpassing heeft als doel 'ondernemend handelen' als een transversale sleutelcompetentie toe te voegen aan de lijst met te realiseren competenties. Op dit ogenblik zijn er nog te weinig opleidingen die hieraan voldoende expliciet aandacht schenken.

Een tweede aanpassing wil 'ondernemer als mogelijke carrièrekeuze' voor alle studenten die afstuderen aan het hoger onderwijs opnemen. Hierdoor worden opleidingen aangezet om ook aandacht te hebben voor het beoefenen van de vakdiscipline als zelfstandig ondernemer. Deze aandacht kan verschillende onderwijsvormen aannemen zoals ondernemende cases die behandeld worden in lessen, stages die al dan niet doorgaan met een zelfstandig ondernemer als coach, een infomoment over zelfstandig ondernemerschap enzovoort.

Studenten die ervoor kiezen om geen ondernemer te worden, zullen als ondernemende afgestudeerden de arbeidsmarkt instromen en dus alle ondernemende competenties hebben verworven.

De voorgestelde aanpassingen zijn evenwel niet van aard dat ze tot een totale herwerking van de studieprogramma's van het hoger onderwijs zullen leiden, maar er wordt een breder bewustzijn gecreëerd dat ondernemend handelen belangrijk is voor alle afgestudeerden en dat ondernemerschap als carrièrestap een waardevolle keuze is.

De voorgestelde wijzigingen zijn op dit moment al twee keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering, verduidelijkt de minister.

Een kwaliteitsvolle invulling van het STEM-onderwijs is belangrijk op alle onderwijsniveaus en in alle onderwijsvormen, stelt de minister. De didactische invulling van STEM zal inderdaad anders zijn in een doorstromingsgerichte opleiding dan in een arbeidsmarktgerichte. Om dit te ondersteunen, zal de minister de didactiekontwikkeling die werd gestart binnen het SBO-project STEM@school voor de asorichtingen en industriële wetenschappen de komende jaren verder verspreiden voor de eerste graad tso en bso.

STEM binnen tso en bso is uiterst belangrijk ter versterking van de aantrekkingskracht van studies in technische (knelpunt)beroepen. Het komende jaar wil de minister hier via het traject InnoVET verder op inzetten. In het recent afgerond onderzoek naar STEM, maar ook bredere technische en technologische innovatie binnen tso en bso is een grote bereidheid en noodzaak vastgesteld om een eigen traject te lopen rond innovatie en transitie. Samen met de RTC's zullen didactische trajecten worden uitgewerkt.

De bijkomende middelen voor STEM-didactiek worden drie jaar na elkaar vrijgemaakt, startend in 2019. Ze zullen specifiek worden ingezet voor de STEM-didactiekontwikkeling voor de eerste graad plus tso en (d)bso en hun respectieve lerarenopleidingen.

Wat de ambitie voor de verdere verspreiding van de STEM-academies betreft, werden afspraken gemaakt binnen de STEM-stuurgroep. Voor de details verwijst de minister naar minister Philippe Muyters. De basisfinanciering van de STEM-academies wordt opgetrokken van 305.000 naar 500.000 euro. Er zal een oproep georganiseerd worden naar consortia die regionaal zullen instaan voor de onder-

steuning en ruimere verspreiding van STEM-academies. Voor deze oproep wordt 2 miljoen euro uitgetrokken.

Vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming worden de STEM-academies verder ondersteund op een aangepaste wijze. Met het lerende netwerk STEM voor de basis worden leerlabo's opgezet, waarbij leerkrachten basisonderwijs in het kader van een STEM-bijbscholing ook een stageperiode verzorgen in een STEM-academie. Zo wordt ingespeeld op de nood aan goede begeleiding in de STEM-academies.

Deze nieuwe taakverdeling sluit ook veel beter aan op de taakverdeling tussen onderwijs en wetenschapscommunicatiebeleid, waarbij EWI zich richt op buitenschoolse activiteiten.

2.2.9. Een betere studiekeuzebegeleiding realiseren

De evaluatie/analyse van de verplichte, niet-bindende toelatingsproeven is een omvattende en tijdsintensieve opdracht die verschillende onderdelen omvat: een itemanalyse en analyse van de testresultaten; een correlatiestudie waarbij de toetsresultaten worden gekoppeld aan achtergrondvariabelen uit de databank secundair onderwijs; en de resultaten van de student in het hoger onderwijs. Om de effecten na te gaan, wil de minister longitudinaal onderzoek. Door te koppelen met achtergrondvariabelen uit het secundair onderwijs kan men ook de impact van socio-economische kenmerken nagaan. Zo wil de minister bijvoorbeeld nagaan wat de impact is die de verplichting zou kunnen hebben op bepaalde kansengroepen.

Daarnaast heeft de VLUHR aangegeven ook een uitgebreid gebruikersonderzoek te willen doen naar de impact van een verplichte deelname, gericht op onder andere de perceptie van de verplichte deelname en het hieraan gekoppelde inschrijf- en remediëringsgedrag.

De evaluatie/analyses gebeuren dus gefaseerd en bestrijken soms meerdere jaren. Voor het paasreces 2019 zal de minister met de VLUHR bekijken welke concrete timing en planning kan worden afgesproken.

2.2.10. Ondersteuning van lerenden versterken

In de Codex Hoger Onderwijs wordt gevolg gegeven aan het Vloradvies van 12 juni 2018 over het stimuleren van studentenparticipatie via Onderwijsdecreet XXIX, dat reeds principieel werd goedgekeurd en nu op de onderhandelingstafel ligt.

De verplichting wordt verankerd voor het instellingsbestuur om in samenspraak met de studentenraad een beleidskader te ontwikkelen. Er wordt geëxpliciteerd waar en bij wie studenten terecht kunnen als de instelling haar (decreta)le verplichtingen niet nakomt. Het statuut van studentenvertegenwoordiger wordt afdwingbaar gemaakt en automatisch toegekend bij het opnemen van een in aanmerking komend intern of extern mandaat. Het wordt mogelijk gemaakt, mits akkoord van de stagegever, om het studentenstatuut in te roepen bij stages.

Door de gegevensdeling tussen VDAB en Onderwijs om neet-jongeren op te sporen, kan worden achterhaald welke vroegtijdige schoolverlaters de weg naar VDAB nog niet gevonden hebben. De identificatie van de jongeren die anders van de radar verdwijnen, is de belangrijkste component in deze beleidslijn, schetst de minister. De trajecten die VDAB daarvoor opzet, zijn de trajecten voor kwetsbare doelgroepen die vandaag al voorzien zijn binnen haar werking, dus hiervoor moest niets nieuw uitgevonden worden.

Het decreet Leerlingenbegeleiding bepaalt dat de Vlaamse Regering de regio's in overleg met de directeurs van de CLB's vastlegt. De minister bereidt dit momen-

teel voor. Zij heeft daartoe voorstellen gevraagd van de directeurs zelf, omdat het belangrijk is dat samenwerking op poten wordt gezet op een manier die werkt. Een regio-indeling moet relevant zijn en samenwerking op dat niveau ook.

De directeurs zijn hiermee constructief aan de slag gegaan en hebben regiovoorstellen geformuleerd. Daarvoor hebben ze verschillende elementen in rekening genomen: regio-indelingen die bij Welzijn gebruikelijk zijn, leerlingenstromen en goede samenwerkingspraktijken die vandaag al bestaan. De minister verwerkt momenteel deze voorstellen in een ontwerp van besluit en zal dit zo snel mogelijk aan de Vlaamse Regering voorleggen.

De minister heeft het project Aura XS reeds met een eenmalige subsidie versterkt in 2018, dus die is niet terug te vinden in de begroting voor 2019. Het project heeft het beleidsdomein wel nauwer in contact gebracht met hun werking. De minister deelt de voor het project geuite sympathie. Daarom betreft de minister het Oranjehuis, thuishaven van het project Aura XS, actief in een nieuw project dat is opgestart naar aanleiding van de conceptnota wijzigingen M, meer bepaald in het project om te werken rond leerlingen met gedrags- en emotionele problemen. Zo integreert de minister de werking en expertise van Aura XS in een nieuw project.

Het is inderdaad van groot belang dat decreten elkaar niet tegenspreken en coherent zijn ten opzichte van elkaar. Binnen de administratie wordt hierover gewaakt. Daarenboven volgt ook het parlement alle decreten goed op. Dat geldt ook voor de sociale partners. Het zou dus niet mogen dat er incoherenties te vinden zijn. Als er concrete voorbeelden zijn, wil de minister die graag wegwerken.

2.2.11. Het uitrollen van het beleid voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

Het initiatief School & Ziekzijn is geen onbekende voor de minister. Het is een vrijwilligerswerking die aanvullend werkt op het aanbod van de overheid. De vrijwilligers geven les in samenspraak met de thuisschool en het CLB, bij de leerling thuis of in het ziekenhuis. Deze werking is zeker waardevol, de vrijwilligers zijn vaak leerkrachten of ex-leerkrachten dus we kunnen ervan uitgaan dat de begeleiding kwaliteitsvol is en bijdraagt aan maatwerk voor zieke leerlingen, stelt de minister. Dat betekent niet dat de werking van School & ZiekZijn ook door de overheid op een structurele wijze moet worden gesubsidieerd. Het vrijwilligerswerk heeft zijn plaats in onze samenleving en dat is goed. Maar laat dit vrijwilligerswerk zijn en blijven, zeker wanneer het een aanvullend aanbod heeft op het bestaande overheidsaanbod. Mochten zij een heel nieuwe werking voorstellen, wil de minister uiteraard bekijken hoe dit ondersteund kan worden.

De minister heeft geen concrete plannen om Bednet verder uit te breiden. Wel werd de subsidie voor SIO flink opgetrokken tot 2,3 miljoen euro. Zij verwacht dat Bednet het aantal te bereiken leerlingen serieus uitbreidt. In het schooljaar 2015-2016 bereikte Bednet 339 leerlingen, tegen het einde van dit schooljaar zouden dat 1000 leerlingen moeten zijn. De minister had wel begrip voor de vraag van Bednet naar uitstel.

De onderwijsinspectie heeft decretaal de opdracht gekregen om toezicht te houden op de ondersteuningsnetwerken. Die opdracht is de inspectie nu aan het voorbereiden. Op basis van het onderzoek zal een referentiekader ontwikkeld worden. De ondersteuningsnetwerken zullen zich op dat referentiekader kunnen baseren bij het ontwikkelen van hun kwaliteitskader. Het ontwikkelen van het referentiekader gebeurt naar analogie van de scholen en CLB's waarvoor eveneens een referentiekader in cocreatie is ontwikkeld alvorens het toezichtskader werd gemaakt.

In het decretale kader van het ondersteuningsmodel is daarnaast een evaluatie van het ondersteuningsmodel voorzien. Die wordt verwacht tegen september 2019. De

onderwijsinspectie is in beide betrokken. Inhoudelijk is er duidelijk een gemeenschappelijke focus, namelijk de werking van de ondersteuningsnetwerken, schetst de minister.

Er vinden drie inspiratiedagen voor ondersteuners plaats, meer bepaald op 21 en 23 november 2018 en 23 januari 2019, met telkens grotendeels hetzelfde aanbod. Het gaat hier om studiedagen met als thema het ondersteunen van leerkrachten in het omgaan met gedragsproblemen. In de voormiddag ligt de klemtoon vooral op de thematiek gedragsproblemen, in de namiddag wordt gefocust op de ondersteunende rol van ondersteuners. Elke inspiratiedag is toegankelijk voor 250 deelnemers en ze zijn allemaal volzet.

De onderwijsinspectie maakt deel uit van de commissie voor evaluatie van het ondersteuningsmodel en is bezig met de kaders voor het model, zodat beide initiatieven voldoende sporen. De commissie is ondertussen opgericht en samengesteld uit mensen met expertise op het gebied van het nieuwe ondersteuningsmodel vanuit volgende geledingen: de academische wereld, de onderwijsinspectie, de CLB-sector, vertegenwoordigers vanuit het onderwijsveld, belangenorganisaties, KRC, UNIA en vertegenwoordigers van de overheid.

De voorbereiding van de open-endregeling voor de ondersteuning van gewone scholen met leerlingen type 2, 4, 6 of 7 loopt. Een aantal uitgangsprincipes worden momenteel afgetoetst en zullen verder besproken worden in de stuurgroep in functie van de vertaling ervan naar regelgeving. Aangezien de open-endregeling decretale aanpassingen vraagt, zal dit ten gepaste tijde aan het parlement voorgelegd worden, aldus de minister.

De regelgeving rond de bescherming van persoonsgegevens biedt in het kader van het leerlingenpaspoort voldoende ruimte voor de uitwisseling van gegevens, mits verantwoording en respect voor een aantal voorwaarden. Het leerlingenpaspoort komt via een wijzigingsbesluit in het regeringsbesluit van 1 juni 2018. De minister plant een vraag om advies aan de Gegevensbeschermingsautoriteit zodra de concrete bepaling duidelijk is.

De minister verduidelijkt dat in de beleidsbrief wordt gesproken over de positionering van de ondersteuning, niet over extra ondersteuning. Zoals het ondersteuningsmodel nu wordt uitgerold, zit de ondersteuning van leerlingen met DCD onder type 4 en niet bij de ondersteuningsnetwerken. In de conceptnota van de Vlaamse Regering van 20 april 2018 werd afgesproken dit te herbekijken met experts DCD. Dat overleg heeft plaatsgevonden. Daaruit is gebleken dat een afbakening van de doelgroep moeilijk is. Bovendien is DCD niet als aparte doelgroep gedefinieerd in het M-decreet en is het ook niet de bedoeling om dat te doen, aangezien het net de bedoeling is om los te komen van de medische labeling. Daarom stelt de minister voor om de ondersteuning van gewone scholen met leerlingen met DCD te blijven bieden vanuit scholen voor buitengewoon onderwijs met expertise rond type 4. De CLB's kunnen in hun gemotiveerd verslag perfect aangeven of leerlingen behoefte hebben aan expertise vanuit type 4 of vanuit de ondersteuningsnetwerken. Niet elk kind met DCD heeft nood aan gespecialiseerde hulp. Dat is nu net het voordeel van het feit dat het hebben van een label geschrapt is als voorwaarde om ondersteuning te krijgen.

De minister volgt de beleidsontwikkelingen in Welzijn op het gebied van de ondersteuning van minderjarigen op. In het kader van persoonsvolgende financiering worden synergieën gezocht om de participatie van kinderen en jongeren in inclusieve contexten te versterken. De minister merkt wel op dat het inzetten van PAB in onderwijs geen alleenzaligmakende oplossing is om onderwijs inclusief te maken. Het moet wel werkbaar blijven in de klas. Het vergt toch wat van de klasorganisatie als er voor verschillende leerlingen tegelijk assistenten in de klas aanwezig zijn.

2.2.12. De financiële drempel tot participatie aan onderwijs aanpakken via scholen en studietoelagen

De studiekostenmonitor wordt afgenomen in de verschillende onderwijsniveaus, schetst de minister. Zowel in het gewoon en het buitengewoon basis- en secundair onderwijs, als in het hoger onderwijs worden de studiekosten gemonitord. De afname, analyse en rapportage gebeurt niet voor al deze onderwijsniveaus op hetzelfde moment.

De minister moet tot haar teleurstelling melden dat de onderzoekers zelf om uitstel hebben gevraagd. De input van ouders en scholen was niet voldoende. In een gesprek met de onderzoekers heeft de minister gevraagd om bijkomende inspanningen te leveren om over voldoende relevante input te beschikken. De minister wacht al lang op de studiekostenmonitor, maar ze wil wel dat een document wordt afgeleverd dat betrouwbaar is, want anders was het wachten zinloos.

Het basisonderwijs, buitengewoon secundair onderwijs, het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs werden bevraagd tijdens het schooljaar 2017-2018. De minister verwacht de resultaten voor het gewoon basisonderwijs in het voorjaar van 2019.

De resultaten voor de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs verwacht ze reeds begin 2019. De tweede en derde graad van het gewoon secundair onderwijs worden bevraagd tijdens het lopende schooljaar 2018-2019. Het rapport hierover is voor begin 2020.

De studiekostenmonitor in het hoger onderwijs wordt tijdens de maanden november en december 2018 afgenomen bij studenten. Een vervolgbetraging, om bijkomende en onverwachte kosten te dekken, zal in mei 2019 worden uitgevoerd. De minister hoopt dat hieraan wel voldoende studenten zullen deelnemen.

De betraging gebeurt aan de hand van een elektronische vragenlijst die wordt verspreid door de hogeronderwijsinstellingen via diverse media onder al hun studenten. Daarnaast werd een campagne uitgerold, in samenwerking met de VVS. Op die manier proberen de onderzoekers zo veel mogelijk studenten te bereiken en te overtuigen mee te werken.

2.2.13. De (digitale) geletterdheid en mediawijsheid verhogen

Het percentage laaggeletterden is in Vlaanderen tussen het IALS-onderzoek (1996) en PIAAC (2011-2012) inderdaad stabiel gebleven op 15 percent. Er is voor zover bekend geen onderzoek dat een theoretisch minimum aangeeft. Maar dat er ruimte is voor verbetering blijkt volgens de minister uit de scores van andere landen. In Nederland ligt het percentage op 12 percent, in Finland op 11 percent en in Japan op 5 percent.

2.2.14. Leerlingenvervoer verbeteren

In het pilootgebied Leuven zijn bij de start 1004 leerlingen ingeschreven. In het pilootgebied Roeselare-Hoogdele-Izegem-Ingelmunster gaat het om 1504 leerlingen.

Enkel voor nieuwe inschrijvingen sinds maart 2017 zijn de pilootvoorwaarden die lokaal bepaald zijn, bindend. Over beide pilootgebieden heen zijn er minstens vierhonderd leerlingen voor wie dit geldt. Leerlingen die het recht op leerlingenvervoer reeds verworven hadden, verloren dit recht niet bij de start van het pilootproject. Zij werden sterk gesensibiliseerd met het oog op het gebruik van alternatieve ver-

voersmodi. De minister heeft vertrouwen in de gebruikers en zal hun verworven recht niet zomaar afnemen.

De evaluatie door UHasselt en Mobilab is aan de gang. De lokale coördinatoren stellen vast dat er meer gebruikgemaakt wordt van alternatieve vervoersmodi en de buitenschoolse opvang. Voor conclusies wacht de minister op het eindrapport, dat eind maart 2019 overgemaakt wordt aan het expertenpanel, bevoegd voor de evaluatie en beleidsaanbevelingen binnen het pilootproject.

Uit de evaluatie moet blijken hoe groot het draagvlak is bij scholen en ouders voor de alternatieve werkwijze in de lopende pilootprojecten. Daarnaast zal moeten blijken hoe groot de voordelen zijn met betrekking tot de tijd dat leerlingen op de bus zitten. Hoe groot is de ritduurverkorting? Hoeveel gebruik wordt er gemaakt van alternatieve vervoersmodi en buitenschoolse opvang? Is het welbevinden van de kinderen gestegen? Hoe vlot loopt de concrete organisatie binnen de gedecentraliseerde projecten?

Op voorstel van minister Ben Weyts heeft de Vlaamse Regering stappen gezet in de uittekening van een nieuw concept van openbaar vervoer: de basisbereikbaarheid. Ook dat heeft impact op de organisatie van het leerlingenvervoer.

2.3. Strategisch doel 2: Voldoende, deskundig en gemotiveerd onderwijspersoneel garanderen

2.3.1. *De lerarenopleiding versterken*

2.3.2. *Een professionele, uitdagende en meer gevarieerde onderwijssloopbaan realiseren*

Op de vergadering van de werkgroep psychosociale risico's in onderwijs van 24 april 2018 stelde de Stichting Innovatie & Arbeid aan de werkgroep en de sociale partners de cijfers en analyses van de onderwijssector voor op basis van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor 2016. Het opzet is dat de leden van de werkgroep (ad-hocwerkgroep welzijn op het werk) met de resultaten aan de slag kunnen om verdere acties voor hun onderwijsinstellingen te ontwikkelen.

De minister neemt het initiatief om ook dit schooljaar een opleiding voor vertrouwenspersonen te organiseren. Daarnaast komen er ook intervisies voor vertrouwenspersonen, waarbij ze minstens eenmaal per jaar ervaringen over praktische situaties uitwisselen.

De minister actualiseert ook het beleidsplan ter bevordering van het welzijn en welbevinden in onderwijsinstellingen. In het najaar van 2018 worden samen met de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg opleidingen georganiseerd over psychosociale risico's. In de opleidingen worden scholen op weg gezet om een preventief en curatief beleid rond agressie uit te bouwen. In de workshops psychosociale risico's leren de deelnemers hoe ze op een dynamische manier met stress bij onderwijspersoneel kunnen omgaan.

Er zijn 329 leerkrachtenplatforms in het basisonderwijs en zestien in het secundair onderwijs, schetst de minister. Daarin is ruimte om voltijds respectievelijk 2500 en 350 leerkrachten extra werk- en loonzekerheid te geven.

Er is een eerste analyse gemaakt van de lerarenplatforms. Daaruit blijkt dat ruim 3400 leerkrachten in een lerarenplatform zitten, goed voor 2400 voltijdse jobs. Er is nog ruimte voor extra leerkrachten. Vooral in steden als Antwerpen, Gent en Brussel kunnen er nog extra aanwervingen in de platforms gebeuren.

Van alle leerkrachten in de lerarenplatforms is ruim de helft jonger dan 25 jaar, 80 percent is jonger dan 30 jaar. 214 leerkrachten in de lerarenplatforms zijn vastbenoemd. Dat zijn leerkrachten die een vaste job hebben, maar toch in een lerarenplatform stappen om zo een jonge/nieuwe leerkracht de kans te geven een jaar lang voor dezelfde klas te kunnen staan.

In het secundair onderwijs wordt met een proefproject gewerkt. Het is minder evident omdat daar een leerkracht niet één klas heeft, maar verbonden is aan een vak. Uit die eerste analyse blijkt dat 38 leerkrachten Nederlands in een lerarenplatform zitten, 35 leerkrachten wiskunde, 28 leerkrachten Frans, 25 leerkrachten lichamelijke opvoeding en 21 leerkrachten Engels. Daarnaast zijn er nog enkele leerkrachten uit een technisch vak (bouw, elektriciteit, hout, mechanica, tuinbouw, lassen, sanitair en schrijnwerkerij).

Eind oktober 2018 waren er 5464 leerkrachten (onderwijzend en leidinggevend personeel in scholen) als werkzoekende ingeschreven bij de VDAB. Ondanks alle grote berichten over een lerarentekort, zijn er vandaag ook nog leerkrachten zonder werk, merkt de minister op. Dat is een daling met 18 percent tegenover oktober vorig jaar. Maar het lerarenplatform zorgt er minimaal voor dat, wie vorig jaar rond deze tijd nog zonder werk zat, nu alvast aan het onderwijs is vastgeklonken en niet naar een andere job op zoek hoeft te gaan. Verwijzend naar het grote aantal jonge leerkrachten waarvoor werk verschaft is in het lerarenplatform, is de minister ervan overtuigd dat deze maatregel de juiste beslissing was. Vooral in steden kan voor het secundair onderwijs nog extra werk gemaakt worden van de uitrol van de lerarenplatforms.

De uitdagingen op de arbeidsmarkt heeft de minister naar eigen zeggen al vaker toegelicht.

De vraagstellers hadden het over ad-hocmaatregelen en te weinig out of the box denken, wat volgens de minister aangeeft dat ze menen dat de maatregelen maar gerommel in de marge zijn. Dat wil de minister radicaal tegenspreken. Met cao XI heeft de Vlaamse Regering samen met de sociale partners zeer sterk de kaart getrokken van de startende leerkracht, en hierbij is meer dan ooit out of the box gedacht. Er werd niet gekozen voor één in het oog springende maatregel, maar voor een samenhangend pakket aan maatregelen, kwantitatief maar ook kwalitatief.

Een doorgedreven aanvangsbegeleiding voor elke starter is vanaf 1 september 2019 een recht en een plicht. Door intensieve coaching kan de starter geleidelijk groeien in de job en zijn of haar competenties als leraar verder ontwikkelen en waar nodig bijsturen.

Er worden extra middelen (17,5 miljoen euro) vrijgemaakt voor scholengemeenschappen om lerarenplatforms op te starten. Deze middelen zijn recurrent. De minister had nooit verwacht dat via de cao middelen recurrent ingezet zouden kunnen worden om de vervangingspools, in een andere vorm, opnieuw in het leven te roepen.

Indien scholen ondanks deze vervangingsplatforms toch geen vervangers vinden, krijgen ze de mogelijkheid om vervangingsopdrachten op te sparen en te bundelen. Op die manier kunnen korte vervangingen van enkele dagen of weken gebundeld worden tot een stabielere lesopdracht verder in het schooljaar. De minister wijst erop dat de Vlaamse Regering en ook het parlement ermee ingestemd heeft om deze regeling mogelijk te maken, want anders zouden middelen ongebruikt blijven.

Leraren zullen vanaf 1 september 2019 ook sneller een TADD kunnen krijgen, de proefperiode wordt korter en intenser: namelijk na vierhonderd in plaats van na zeshonderd dagen effectieve prestaties. Als er na deze periode nog twijfels zijn,

kan de school deze periode verlengen met tweehonderd dagen. Tijdens deze periode heeft het personeelslid recht op verlengde en gerichte aanvangsbegeleiding in functie van mogelijke werkpunten. Deze inkorting van de 'proefperiode' moet samengaan met een kwaliteitsvolle begeleiding. De minister had veel klachten gekregen van leerkrachten die geen TADD werden zonder daar enige motivering voor te horen. Nu komt die TADD-aanstelling er, en als de proefperiode wordt verlengd, is begeleiding noodzakelijk.

De procedure van de vaste benoeming wordt vereenvoudigd. Er komt één ingangsdatum op 1 januari, vanaf 2019. Bovendien zullen functies van personeelsleden die voor langere tijd in een verlofsysteem zitten deels vacant verklaard worden, waardoor ongeveer zesduizend tijdelijke leerkrachten meer perspectief krijgen op een stabiele loopbaan. Ook dat is out of the box, beklemtoont de minister, want zij had niet verwacht dat het mogelijk zou worden om tijdelijke leerkrachten een vaste job aan te bieden. Het gaat om een derde van de langere afwezigheden.

Scholen krijgen – naast het lerarenplatform en de mogelijkheid tot clustering van vervangingsopdrachten – extra middelen voor aanvangsbegeleiding, professionalisering en beleidsondersteuning. Een eerste schijf van 26 miljoen euro zal vanaf 1 september 2019 aan de scholen worden toegekend. Dat is insgelijks out of the box, stelt de minister. Er was aanvankelijk een budget van 1,1 percent van de loonmassa, maar er zijn nog vele miljoenen euro aan toegevoegd om die maatregelen te nemen.

Samen met de sociale partners zijn in het kader van de cao de gesprekken opgestart om de evaluatieprocedure te herzien op basis van vastgestelde knelpunten en het auditrapport van het Rekenhof.

Het tijdsbestedingsonderzoek is voortgekomen uit de eerste fase van de loopbaanbesprekingen, meer bepaald als het handelde over de opdracht van de leraar en de 'noemer' van de prestatieregeling. Dat onderzoek is een absolute meerwaarde, benadrukt de minister. Uit het onderzoek blijkt alvast dat de huidige gedifferentieerde opdracht in het secundair onderwijs, naargelang de graad, te verantwoorden is.

De administratieve planlast verminderen, is ook de focus van de extra middelen voor de professionalisering van de schoolleider ten bedrage van 500.000 euro die de Vlaamse Regering in het voorjaar 2018 heeft vrijgemaakt. Hiermee wordt ingezet op de versterking van de competenties van de directeur als poortwachter voor planlast.

De minister nodigt de leden uit om de startnota over het loopbaanpact eens nader te bekijken. Hierin was sprake van een gefaseerde aanpak. Met het pakket maatregelen, cao XI, de eerder gerealiseerde en de waarschijnlijk zeer evidente hervorming van de verlofstelsels en de hervorming van de lerarenopleidingen, werd hieraan al in grote mate uitvoering gegeven.

Het onderdeel over de taak van de leerkracht werd nog niet uitgevoerd, maar daarvoor werd het tijdsbestedingsonderzoek gevoerd. De sociale partners hebben gevraagd om over een aantal punten meer in detail informatie te ontvangen en de minister gaat daarop in.

2.3.3. Een loopbaanlange professionalisering en ondersteuning van leraren realiseren

De minister benadrukt nogmaals dat ook in het bestaande onderzoek dat vanuit het beleidsdomein Onderwijs en Vorming wordt aangestuurd, veel aandacht besteed wordt aan leerwinst (bijvoorbeeld LiSO) en leerresultaten (bijvoorbeeld peilingsonderzoeken, internationale assessments).

2.4. Strategisch doel 3: Onderwijsinstellingen versterken

2.4.1. *Het inschrijvingsbeleid vereenvoudigen en vernieuwen*

Binnen de inschrijvingsdatabank zit weinig of geen informatie over de ouders van de leerlingen, geeft de minister mee. De gegevens in LED hebben als enige link met de persoonsgegevens het rijksregisternummer. Om gegevens uit LED op te vragen, zou dus het rijksregisternummer van de moeder van elke leerling bekend moeten zijn, wat enkel mogelijk is via de afstammingsgegevens van de leerling. Afstamming is uiteraard een gevoelig gegeven. Die gegevens voor alle leerlingen opvragen, is een erg omvangrijke operatie, waarvan maar een beperkte set effectief nut heeft, aldus de minister. Om die redenen is er nog geen project gestart om dat te realiseren.

De minister verwijst nog naar een eerste coördinatieoverleg dat plaatsvond op 14 november 2018 met alle onderwijsverstrekkers, de steden Antwerpen, Brussel, Gent en VVSG over de ondersteuning die vanuit de administratie geboden wordt om zoveel mogelijk klaar te zijn voor de uitrol van het nieuwe inschrijvingsrecht. Naast maximale inhoudelijke ondersteuning, bijvoorbeeld met het uitwerken van standaarddossiers om het indienen van een aanvraagdossier zoveel mogelijk te beperken, voorziet de minister ook in financiële ondersteuning voor scholen die gaan aanmelden. Deze ondersteuning varieert van 2500 euro voor een individuele school die als enige in een gemeente kiest voor aanmelden, over 5000 en 10.000 euro, tot 20.000 euro voor scholen die samen gaan aanmelden binnen een gemeente of LOP. De volgende weken zet de administratie alle zeilen bij om deze ondersteuning tot bij de scholen, gemeenten en LOP's te krijgen.

Het voorstel van decreet Inschrijvingsrecht is ingediend. Maar zoals geldt voor alle decretale materies, zijn er scholen die wachten met initiatieven tot het voorstel van decreet effectief is goedgekeurd.

2.4.2. *De werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs evalueren*

De voorziene timing voor publicatie van dit SONO-rapport is ten laatste eind februari 2019, verduidelijkt de minister.

2.4.3. *Het aanbod en de financiering in het hoger onderwijs bijsturen*

De minister is het er niet mee eens dat het budget dat de hogescholen en universiteiten krijgen voor de stijging van de studentenaantallen daar niet voor moet worden aangewend. Er is een enorme druk op de budgetten van de hogescholen, de klinks werden twee keer bevroren en de studentenaantallen zijn gestegen. Het is voor de minister heel belangrijk dat de middelen aangewend worden waarvoor ze bedoeld zijn en daarin de OBE's niet te vermengen. Daarmee wil de minister niet zeggen dat er geen OBE-probleem is. Maar er kunnen maar gewichten worden veranderd als er ook budget is.

De evaluatie van de interne allocatiemodellen van de universiteiten is opgestart. Normaal gezien zal het onderzoek begin 2019 beschikbaar zijn. Het onderzoek wordt uitgevoerd door CHEPS (Universiteit Twente) omdat zij veel ervaring hebben met onderzoek naar allocatiemodellen in het hoger onderwijs.

2.4.4. *Het onderwijsbeleid voeren in de Vlaamse Rand en Brussel*

Het is de bedoeling dat de administratie de taalondersteunende initiatieven die lokaal worden genomen in kaart brengt. Het is op dit moment niet de intentie daar een extern onderzoek over te voeren. Het kan voor het taalbeleid en het beleid

in de Rand wel inspirerend zijn om taalondersteunende initiatieven beter te leren kennen, meent de minister.

2.4.5. *Juridisering, regeldruk en planlast terugdringen*

In 2017 heeft het Grondwettelijk Hof beslist dat de bevoegdheid van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen moest worden verruimd tot beslissingen inzake studenten die zijn ingeschreven met een examencontract of een creditcontract. Die decreetsaanpassing is gebeurd.

Op dit moment is er ook bij het Grondwettelijk Hof een geding (in feite twee gedingen die samen worden behandeld) hangende in verband met beslissingen tot toelating tot manama-opleidingen specialistische geneeskunde. Bij deze gedingen ligt de vraag voor of het te verzoenen is met het gelijkheidsbeginsel dat deze beslissingen niet kunnen getoetst worden door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

In het voorjaar van 2018 hebben het Agentschap Informatie Vlaanderen, AHOVOKS, ARES en de Federatie Wallonië-Brussel, met ondersteuning van een externe IT-partner, een eerste 'proof of concept' opgezet. Er werd onderzocht of blockchain-technologie een oplossing kan bieden voor een vlotte en automatische uitwisseling van diplomadata en zo internationale (studenten)mobiliteit kan vereenvoudigen. De minister is blij met dit initiatief, omdat het ons in staat stelt om voeling te krijgen met deze nieuwe technologie.

Vlaanderen is voortrekker in de Europese onderwijswereld met dit project, stipt de minister aan. Dat blijkt ook uit de grote internationale interesse. De POC werd begin juli verder uitgewerkt in een 'use case' samen met de Dienst Uitvoering Onderwijs van Nederland. Met deze 'use case' werd samen met de lidstaten Malta, Frankrijk, Italië, Noorwegen en Kroatië een aanvraag ingediend bij de Europese Commissie. Op dit moment wordt er gewacht op verdere stappen en beslissingen.

De monitoring over hbo5 en de specifieke lerarenopleidingen is vooral een operationele monitoring, verduidelijkt de minister. Vanaf 1 september 2019 zullen de graaduaatsopleidingen en de specifieke lerarenopleidingen van de CVO's deel uitmaken van de hogescholen en universiteiten.

De financiering van het hoger onderwijs is afhankelijk van heel wat parameters. Deze gegevens worden door de instellingen geregistreerd in de databank Hoger Onderwijs 2.0.

De minister bezorgt de tabel met toelichting hoe de monitoring precies wordt aangepakt.

Het actieplan Tarra staat op de website, deelt de minister mee. Dit najaar wordt gewerkt aan een inventaris/stand van zaken van de uitvoering van de acties uit het plan. Van zodra die klaar is, zal ook de uitvoeringsstatus op de website gepubliceerd worden.

Tijdens de bespreking van de vorige beleidsbrief gaf de minister mee dat Tarra en planlastvermindering acties vergt op alle niveaus (lokaal, meso en Vlaams) waar beslissingen genomen worden met impact op de school- en klasorganisatie.

De minister somt een aantal recente Tarramaatregelen op: verplichte elektronische aangifte van een sociaal risico (e-ASR): deeltijdse werkloosheid; scholen kunnen op de AGODI-website gebruikmaken van een tutorial over de vernieuwde salarisoverzichten; één datum voor de vaste benoeming enzovoort.

De minister beklemtoont dat enorme inspanningen geleverd werden en worden, maar stelt vast dat er nog geen sterke Tarra-reflex is ontstaan bij een aantal actoren.

2.5. Strategisch doel 4: Werk maken van een Masterplan Scholenbouw

2.5.1. *Masterplan Scholenbouw uitwerken*

De minister beaamt dat niet alles in één keer opgelost kan worden. Maar ze wijst erop dat er op het vlak van schoolinfrastructuur de voorbije jaren een enorme inhaalbeweging scholenbouw is gebeurd. Er werd door de Vlaamse Regering opnieuw 150 miljoen euro extra capaciteitsmiddelen geografisch verdeeld om de te verwachten capaciteitsnoden vooral in het secundair onderwijs aan te pakken.

De minister wil daarbij toch een duidelijk onderscheid maken tussen mogelijke capaciteitsdruk in één enkele individuele school (omwille van bijvoorbeeld de lokale uitstraling, het pedagogisch project, de lokale situatie enzovoort) en de verwachte capaciteitstekorten van vele of alle scholen uit alle onderwijsnetten in een bepaalde gemeente. Die laatste situatie is uiteraard nog urgenter.

In capaciteitsgemeenten is het te verwachten tekort aan plaatsen in de klas een problematiek die dus het individuele schoolniveau overstijgt. De uitgebreide analyse van de mogelijke capaciteitstekorten gebeurt sinds 2010 dan ook steeds op het niveau van de fusiegemeente.

De gemeente is het best geplaatst om de regierol op te nemen en samen met alle lokale onderwijsverstrekkers de capaciteitsproblematiek op haar grondgebied aan te pakken en efficiënte oplossingen naar voor te schuiven. Het zijn de leden van de Commissie voor Onderwijs en Vorming die er altijd heel sterk voor gepleit hebben om de lokale knowhow hierin voldoende te respecteren, geeft de minister mee.

Op woensdag 14 november 2018 was er bijvoorbeeld een informatievergadering voor alle gemeenten die nieuwe capaciteitsmiddelen hebben toegekend gekregen (27 gemeenten en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest). Het Departement Onderwijs en Vorming stelde er het gemeentelijk rapport voor en het te volgen afsprakenkader met daarin de richtlijnen en de te hanteren selectiecriteria voor de selectie van de lokale capaciteitsprojecten. De timing is zeer scherp, maar de minister heeft er alle vertrouwen in dat dit opnieuw goed zal verlopen.

2.6. Strategisch doel 5: Topkwaliteit realiseren

2.6.1. *Instellingen verantwoordelijkheid geven voor kwaliteitszorg*

Het referentiekader voor onderwijskwaliteit dat opgenomen is in het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs vermeldt een aantal kwaliteitsverwachtingen met betrekking tot het stimuleren van de ontwikkeling van de lerenden, schetst de minister. Het is aan het schoolbestuur om te bepalen hoe zij deze kwaliteitsverwachtingen wenst vorm te geven. Bijgevolg spreekt de onderwijsinspectie geen appreciatie uit over de al dan niet gemaakte pedagogische keuzes. In de toekomst zal de inspectie ook niet meer het leerplan toetsen, maar de eindtermen, geeft de minister nog mee.

2.7. Strategisch doel 6: Aandacht voor transversaal beleid

2.7.1. *Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers*

De onderwijsinspectie zal nog voor de kerstvakantie 2018 haar OKAN-monitoringsrapport op basis van een meer verrijkte bevraging in schooljaar 2017-2018 opleveren, aldus de minister.

2.7.2. *Horizontale beleidsplannen*

SOS Schulden op School is een vzw die streeft naar gelijke onderwijskansen voor alle kinderen en jongeren, meer specifiek door aandacht te besteden aan kosten op school. De vzw is jaarlijks verplicht om een financieel en inhoudelijk verslag op te maken van de werking. Dat geeft een goed beeld van wat de vzw verwezenlijkt heeft. De vzw neemt een aantal initiatieven zoals workshops voor scholen, individuele begeleidingstrajecten voor schoolteams, de uitgave van naslagwerken en brochures, projecten met sociale partners enzovoort.

Het budget voor studenttutoring werd verdubbeld van 115.000 euro naar 230.000 euro. Dat is opgenomen in de begroting op het begrotingsartikel FB0-1FGE2AM-WT basisallocatie 1FG053 van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse overheid voor het begrotingsjaar 2018. Voor 2019 is het budget gereserveerd op het begrotingsartikel FB0-1FG E2GM-WT, basisallocatie 1FG053.

3. Replieken en aanvullende antwoorden

3.1. Aanvullende tussenkomsten van de leden

Steve Vandenberghe merkt op dat de enige mogelijkheid om leerkrachten geen TADD te laten worden, is dat er nog extra begeleiding nodig is. Het kan dus niet meer dat mensen worden geweigerd omdat de school iemand anders op het oog heeft voor die functie. Dat is niet gemakkelijk te controleren, merkt het lid op.

Franc Bogovic gaat in op de internationaliseringsstrategie in het hoger onderwijs. In de beleidsbrief staat: "Ik ontwikkel indien nodig voorstellen om de internationale dimensie van het hoger onderwijs te vrijwaren, zonder afbreuk te doen aan de waarde van het Nederlands als wetenschaps- en onderwijstaal.". Dat is volgens het lid nogal vaag verwoord. Wat betekent dit concreet?

Over het hoger kunstonderwijs staat in de beleidsbrief: "Ik zoek in overleg met de instellingen naar oplossingen om de toename van opleidingen op te vangen zonder grote verschuivingen binnen de huidige financiering van het hoger kunstonderwijs.". De spreker wil meer toelichting bij wat is gerealiseerd.

De minister heeft gezegd dat de hbo5-opleidingen als graduaatsopleidingen op 1 september 2019 van start kunnen gaan. *Franc Bogovic* vraagt naar een stand van zaken.

Het lid gaat nog in op het Vloradvies over duaal leren in het hoger onderwijs. Volgens hem staat daarin dat de Vlor niet meteen een meerwaarde ziet van duaal leren in het hoger onderwijs, omdat werkplekleren al bestaat. De Vlor zou liever dat systeem versterken in plaats van iets nieuw te introduceren. Hoe ziet de minister dat?

Kathleen Krekels vraagt welke conclusies de minister trekt uit het PIRLS-onderzoek. De test wordt twee jaar later hernomen.

Door met een PAB voor leerlingen te werken, zouden veel extra begeleiders naar het onderwijs getrokken worden, wat de situatie voor de leerkracht complexer

maakt, stelde de minister. Het lid beaamt dat het zoeken naar een evenwicht een moeilijk punt is bij het streven naar inclusie.

Over het antwoord van de minister inzake Tarra begrijpt de spreker dat er nog geen concrete afspraken zijn gemaakt met de onderwijsverstrekkers.

Koen Daniëls wijst erop dat ook in het secundair onderwijs het een uitdaging blijft om over voldoende schoolinfrastructuur te beschikken. Ook in stedelijke gebieden waar het zeer moeilijk is om bijkomende gronden te verwerven, zijn er wel schoolgebouwen. Als alle gebouwen en gronden die er in de jaren tachtig waren voor scholen, en waar publieke middelen in geïnvesteerd werden, vandaag nog ter beschikking zouden zijn, zou er veel ruimte zijn om nieuwe scholen te bouwen, stelt het lid. Helaas zijn die gebouwen en gronden verkocht, om de zo bekomen middelen veelal ook te investeren in het onderwijs. Ook in het kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen is het volgens het lid nodig om na te gaan of een voorkeepsrecht geïnstalleerd kan worden voor gebouwen en gronden waar ooit publieke middelen voor onderwijs in werden geïnvesteerd.

De spreker waardeert het private initiatief dat eigen middelen investeert in schoolgebouwen. Er wordt 60 tot 70 percent gesubsidieerd, wat betekent dat 30 tot 40 percent eigen middelen zijn, stipt de spreker aan. Hij wil ervoor zorgen dat de gebouwen en gronden, ook van het gemeenschapsonderwijs, in eerste instantie worden aangewend voor gemeenschapsdoelstellingen, met name onderwijs. Dat moet zeker gebeuren op plaatsen met capaciteitsproblemen.

Koen Daniëls wil best vertrouwen geven – waar de minister haar antwoord mee begon –, maar er zijn een aantal aspecten in onderwijs waar de overheid moeilijk grip op krijgt. Er worden in Vlaanderen heel veel middelen geïnvesteerd in gelijke-onderwijskansen, stelt de spreker. Kennis van het Nederlands is een van de criteria binnen het gelijke-onderwijskansenbeleid, maar de spreker ziet geen grote stappen vooruit op dat vlak. Dan rijst volgens het lid de vraag of niet iets stringenter moet worden nagegaan wat met de middelen gebeurt, zodat het investeren van middelen ook zichtbaar wordt in de resultaten. Dat kan volgens Koen Daniëls met leerwinstmetingen. Op dat punt blijft hij op zijn honger, zeker nu blijkt dat een aantal databanken niet koppelbaar zijn. Hij wil alle resultaten van alle proeven kunnen mobiliseren om beleidsmatige informatie uit te halen.

Jo De Ro verwijst inzake schoolinfrastructuur naar een motie die in het begin van de legislatuur werd ingediend naar aanleiding van een interpellatie van Elisabeth Meuleman. Van de vragen die toen aan de Vlaamse Regering werden gesteld, zijn er al veel beantwoord, meent het lid. Maar op enkele punten zijn er nog mogelijkheden. Een daarvan is de onderbenutting van overheidsinfrastructuur, waar scholen en inrichtende machten niet altijd zicht op hebben. Ook het onderzoeken van de mogelijkheid om een verbod op de verkoop van onderwijsinfrastructuur in te stellen zolang er een capaciteitstekort is, kwam daarin aan bod.

De minister kan niet zelf zorgen voor de koppeling van de LED-databank aan Discimus, schetst *Jo De Ro*. Hij uit wel zijn ontgoocheling dat dit nog niet is gebeurd. Niet enkel voor het inschrijvingsbeleid is het belangrijk om zo veel mogelijk verklaringen op eer uit te sluiten, stelt de spreker. Het is ook van belang om de werkingsmiddelen juist in te zetten. Het is de taak van het parlement erover te waken dat de middelen om de doelstellingen van de Vlaamse overheid te realiseren, correct worden ingezet. Dan is een verklaring op eer voor de toegang tot het onderwijs en de verdeling van de werkingsmiddelen ondergeschikt aan verifieerbare gegevens, meent de spreker. Hij pleit ervoor om in de toekomstige ICT-plannen van de Vlaamse overheid de koppeling van de databanken op te nemen. Hierdoor kunnen 70 tot 80 percent van de verklaringen op eer uitgeschakeld worden, stelt het lid.

3.2. Antwoorden van de minister

Minister *Hilde Crevits* wil vooral de frustratie wegnemen bij jonge leerkrachten, die zonder motivering te horen krijgen dat ze geen TADD worden. Aanvangsbegeleiding wordt dus een recht (voor de leerkracht) en een plicht (voor de school). De minister geeft nog mee dat het TADD-decreet nu voor advies voorligt bij de Raad van State, en daarna bij het Vlaams Parlement wordt ingediend.

De minister licht toe dat PIRLS in 2016 de leerlingen in het vierde jaar lager onderwijs heeft getest. Een test op het niveau van het zesde leerjaar gebeurde nu, twee jaar later, bij dezelfde groep leerlingen. De minister wil vooral nagaan of de achterstand is ingehaald en de eindtermen op het einde van het zesde leerjaar worden gehaald. De minister hoorde signalen dat de mindere scores op de test in het vierde leerjaar mee verklaard kunnen worden door het feit dat een bepaalde woordenschat nog niet onderwezen was. Vandaar het belang om een gelijkaardige test te doen in het zesde leerjaar met dezelfde groep.

Het Tarra-actieplan bestaat uit een reeks concrete acties, schetst de minister. Iedereen heeft de engagementsverklaring ondertekend, ook de onderwijsverstrekkers. Op 23 oktober 2018 vond een gesprek plaats met de onderwijsverstrekkers, met de vraag van de minister om een stand van zaken te krijgen van de acties die zij uitvoeren. Tegen eind november 2018 zouden de resultaten bezorgd worden. De meest recente stand van uitvoering van het actieplan Tarra is terug te vinden op de website van het departement (https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/ActieplanoperatieTarra_StavazaUitvoeringeind2018.pdf).

De minister beklemtoont dat een evenwicht gezocht moet worden voor persoonlijke begeleiders in het onderwijs. Een persoonlijke assistent in het onderwijs kan zeker werken, maar de pedagogische aanpak in de klas mag niet in het gedrang komen door de manier waarop de begeleiding wordt georganiseerd. Minister Jo Vandeurzen is bereid om er rekening mee te houden dat de budgetten voor begeleiding in de klas gebruikt kunnen worden, stipt de minister aan, maar er moet pragmatisch mee omgegaan worden. Ook de leerkrachten moeten worden versterkt om met bepaalde situaties om te gaan. Het mag niet enkel afhangen van externe ondersteuning.

Inzake de koppeling van de databanken is de minister bereid om het punt verder op te volgen. In de inschrijvingsdatabank van Onderwijs zit heel weinig informatie over ouders van leerlingen. In LED zitten persoonsgegevens, met het rijksregisternummer als link tussen de twee. Er zal beslist moeten worden of van iedereen al dan niet het rijksregisternummer gevraagd zal worden. De minister moet met de administratie bekijken of dit haalbaar is, op welke termijn, en wat dan de mogelijkheden zijn.

De minister verwijst naar het idee om voor schoolgebouwen een voorkeepsrecht in te stellen. Er loopt op dit ogenblik een onderzoek bij AGION over hoe het voorkeepsrecht voor onderwijsgebouwen vorm zou kunnen krijgen. De onderwijsverstrekkers zijn bereid om hierover concreet na te denken. De minister merkt wel op dat er nu niet veel onderwijsgebouwen verkocht worden in capaciteitsgevoelige gebieden. In de gebieden met de grootste capaciteitsvragen zijn ook de gronden vaak bijzonder duur. Er moet daar soberheid aan de dag gelegd worden.

De lokale taskforces capaciteit hebben een goed beeld van de leegstaande infrastructuur, geeft de minister mee. Het maken van de capaciteitsmonitor schoolinfrastructuur helpt ook. De minister merkt op dat voorafgaand aan deze legislatuur wel middelen werden verdeeld, maar zonder dat er een objectief beeld was. Er is volgens de minister de voorbije jaren veel vooruitgang geboekt.

Verwijzend naar de tussenkomst van Koen Daniëls, zegt de minister dat haar algemene opmerking ging over het moeilijk te vinden evenwicht tussen vertrouwen op een resultaat, vereenvoudigingen, vermindering van planlast langs de ene kant, en alles wat scholen beschouwen als regeldruk en verplichtingen langs de andere kant. De minister deelt de bezorgdheid inzake Nederlands. Dat is ook de reden waarom dit in de eindtermen basisgeletterdheid is opgenomen. Er dient verder bekeken te worden of in het basisonderwijs nog extra acties mogelijk zijn.

De minister heeft enige tijd geleden aan de administratie gevraagd om te onderzoeken hoe leerwinst geobjectiveerd in kaart gebracht kan worden. Zij merkt wel op dat de methodes die scholen kunnen gebruiken om leerwinsten te meten, sterk verschillen. De vraag is of dit gekoppeld kan worden aan de kwaliteit die scholen bieden. Maar volgens de minister is op dat vlak alleszins nog verbetering mogelijk.

De kern van de internationaliseringsstrategie is te vinden in het actieplan 'Brains on the move', schetst de minister. Dat wordt binnen de bestaande taalregelgeving verder uitgewerkt. Een nieuwe internationaliseringsstrategie wordt uitgewerkt, met betrokkenheid van de instellingen.

In het hoger kunstonderwijs zijn er nieuwe opleidingen 'digital design and development' aan de Erasmushogeschool en de Hogeschool West-Vlaanderen, geeft de minister mee. Daarnaast zijn er de educatieve masters in de kunsten, waarvan de financiering geregeld is. Er zijn volgens de minister nog wel uitdagingen, want de financiering van het hoger kunstonderwijs is anders dan van de andere instellingen.

Het hoger beroepsonderwijs vanuit het volwassenenonderwijs inkantelen in de hogescholen is een van de grootste hervormingen van deze legislatuur, zegt de minister. Dat moet veel jongeren volop kansen geven om in het hoger onderwijs te starten, ook als ze beroepsonderwijs gevolgd hebben. De eerste opleidingen werden al erkend door de Vlaamse Regering en op korte termijn volgt er nog een reeks. De hogescholen trekken dus volop de kaart van het hoger beroepsonderwijs, stelt de minister vast.

De onderwijskwalificaties zijn goedgekeurd. De hogescholen moeten vervolgens een dossier indienen bij de NVAO. Op basis van het advies van de NVAO komen er dan nieuwe graduaatsopleidingen. De VLHORA heeft een lijst – die desgevraagd kan bezorgd worden – vastgelegd van in te dienen dossiers, geeft de minister mee. Daarvoor is 10 miljoen euro vrijgemaakt, stipt de minister aan.

Over duaal leren in het hoger onderwijs beaamt de minister dat het Vloradvies stelt dat er al veel ervaring is met werkplekleren. Dat neemt niet weg dat in het hoger onderwijs verder gewerkt moet worden aan duaal leren. Als het de doelstelling is dat duaal leren een kwaliteitsnorm wordt in het secundair onderwijs, is het bestaan van duaal leren in het hoger onderwijs een hulpmiddel. De minister wil ambitieus zijn en consequent de term duaal leren gebruiken. Het Vloradvies verwijst naar wat al bestaat, maar de minister wil voluntarisme aan de dag leggen, want zij is van mening dat duaal leren ook in het hoger onderwijs een plaats verdient.

Kathleen HELSEN,
voorzitter

Jan DURNEZ
Steve VANDENBERGHE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
AHOVOKS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen
ARES	Académie de Recherche et d'Enseignement Supérieur
aso	algemeen secundair onderwijs
BOS	bestuurlijke optimalisering en schaalvergroting
bso	beroepssecundair onderwijs
btw	belasting over de toegevoegde waarde
buso	buitengewoon secundair onderwijs
CANON	Cultuurcel van het Agentschap voor Onderwijscommunicatie
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CBE	centrum voor basiseducatie
CHEPS	Center for Higher Education Policy Studies (Universiteit Twente)
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
DBFM	Design Build Finance Maintain
DCD	Developmental Coördination Disorder
dko	deeltijds kunstonderwijs
DPO	data protection officer
ESF	Europees Sociaal Fonds
EVC	elders verworven competentie/eerder verworven competentie/erkenning van verworven competenties
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
FOD	Federale Overheidsdienst
GA	gemotiveerd attest
GBS	gemeentelijke basisschool
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (historische naam = Gemeenschapsonderwijs)
GOAL	Guidance and Orientation for Adult Learners
GRIP	Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap
hbo5	hoger beroepsonderwijs 5
IALS	International Adult Literacy Survey
ICT	informatie- en communicatietechnologie
KRC	Kinderrechtencommissariaat
LED	Leer- en Ervaringsbewijzendatabank
LiSO	Loopbanen in het Secundair Onderwijs
LOP	lokaal overlegplatform
manama	master-na-masteropleiding
M-decreet	decreet betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften
MOS	milieuzorg op school
NAFT	naadloos flexibel traject
neet	not in education, employment or training
NT2	Nederlands als tweede taal
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OBE	onderwijsbelastingseenheid
OD	decreet betreffende het onderwijs (genummerd onderwijsdecreet)
OKAN	onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers/onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PAB	persoonlijkeassistentiebudget
PIAAC	Programme for the International Assessment of Adult Competencies
PIRLS	Progress in International Reading Literacy Study
POC	proof of concept

PoZiLiV	Platform voor Onderwijs aan Zieke Leerlingen In Vlaanderen
RTC	regionaal technologisch centrum
SBO	Strategisch Basisonderzoek
Se-n-Se	secundair-na-secundair
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SIO	synchroon internetonderwijs
SONO	Steunpunt voor Onderwijsonderzoek
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
TADD	tijdelijke aanstelling van doorlopende duur
TOAH	tijdelijk onderwijs aan huis
tso	technisch secundair onderwijs
UGent	Universiteit Gent
UHasselt	Universiteit Hasselt
VAPA	Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VLUHR	Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VN	Verenigde Naties
vte	voltijdsequivalent/voltijdequivalent
VVS	Vlaamse Vereniging van Studenten
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk